ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

КУНДАЛИК ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ РЎЗНОМА

1991 йил 29 ноябрь
ЖУМА
№ 231 (5.274).
Баҳоси 8 тийин.

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган ◆ Ҳафтада беш марта чоп этилади

ЎЗБЕКИСТОН— ПОКИСТОН

АМАЛИЙ ҲАМКОРЛИК

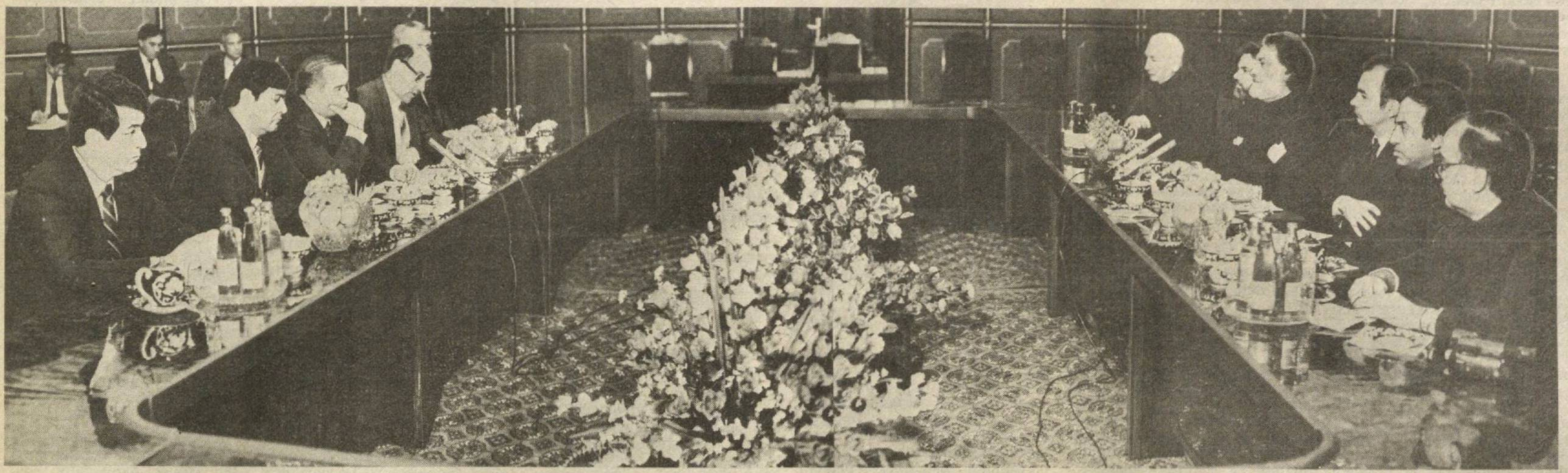

Қабул пайти.

Р. ЖУМАНИЁЗОВ олган сурат. (ЎзТАГ).

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов республикага келган Покистон савдо-иқтисодий делегациясини 27 ноябрь куни қабул қилди, делегацияга иқтисодий масалалар давлат вазири сардор Асеф Аҳмад Али бошчилик қилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти меҳмонлар билан самимий кўришгач, ўзбек халқи Покистон халқига, унинг анъаналари ва маданиятига алоҳида ҳурмат билан қарашини таъкидлади.

Қабул чоғида ўзаро манфаатли икки томонлама ҳамкорлик муаммолари муҳокама қилинди. Жумладан, мустақил Ўзбекистон Республикасининг янги иқтисодий сиёсати ҳақида гапирилди. Бу сиёсат Ўзбекистоннинг хом ашё етиштирувчи республикадан қайта ишловчи саноати ривожланган, жаҳондаги илғор технологиялардан фойдаланиб, халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарадиган давлатга айлантиришга қаратилганлиги таъкидлаб ўтилди.

Шу билан бир вақтда, дейилди учрашув чоғида, Ўзбекистон Иттифоқ доирасида ягона иқтисодий маконни сақлаб қолишдан ғоят манфаатдордир, чунки бундай макон сақлаб қолинмаса, ўнлаб йиллар давомида йўлга қўйилган иқтисодий алоқаларни ва бошқа алоқаларни тезда йўқотиб қўйиш мумкин. Ўзбекистон бошқа республикалар билан ўз муносабатларини конфедерация қоидалари асосига қуриши лозимлиги таъкидланди.

Ўзбекистон Покистон билан бевосита сиёсий ва иқтисодий алоқалар ўрнатиш ва бу алоқаларни мустаҳкамлаш ниятидадир, деди И. А. Каримов. Таниқли «Табани» фирмаси икки давлат ҳамкорлигига катта ҳисса қўшмоқда. Ўзбекистон Президентининг гапларига қараганда, бозор иқтисодиёти шароитида республика ҳудудида шундай фирмаларни тузишдан, бир-биримизга амалий ёрдам бериш асосида унинг ёрдамчи соҳаларини ривожлантиришдан жуда манфаатдормиз. Ўзбекистонда миллий банк барпо этилди, у хорижий мамлакатлар билан алоқаларни мустаҳкамлашга кўмаклашмоқда. Тошкентда Покистон банклари филиаллари очилишидан республика манфаатдордир.

Қабул чоғида Тошкент ва биродарлашган шаҳар Карочи ўртасида транспорт алоқаси ўрнатиш, маданият ходимлари делегацияларини бир-бирларига юбориш масалалари тилга олинди. Бош консулхоналарни очиш, Покистон орқали ишбилармонлар дунёси билан алоқаларни кенгайтириш зарурлиги алоҳида таъкидланди.

Меҳмонлар самимий кутиб олганлиги, хайрихоҳлиги учун Ўзбекистон Республикаси Президентига чуқур миннатдорчилик изҳор этиб, иқтисодиёт, туризм ва маданият соҳаларида алоқаларни мустаҳкамлаш истагини айтдилар.

Меҳмонлар И. А. Каримовга Покистон Бош вазири Муҳаммад Навоз Шарифнинг Покистонга ташриф буюришга таклиф этилган мактубини топширдилар.

Қабулда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси раисининг ўринбосари Б. С. Ҳамидов, Ўзбекистон Республикаси давлат ташқи савдо алоқалари комитетининг раиси У. Т. Султонов, Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазирининг ўринбосари Т. Ю. Ойхўжаев, Покистон томонидан — Покистон миллий ассамблеясининг аъзоси Лиакат Балуш, Покистоннинг Москвадаги элчиси Ашраф Жаҳонгир қози иштирок этдилар. **(ЎзТАГ).**

ДЕҲҚОН ТИНИМ БИЛМАЙДИ

Халқ депутатлари Тошкент район совети аҳолининг қишдан толиқмай чиқиб олиши чораларини кўриб қўйди. Мавжуд 13400 хонадондаги шароит ўрганилди. Ночор яшаётган айрим оилалар эътиборга олинди.

Районда ғалла экилмайди. Аммо район ишбилармонлари бунинг йўлини топишди: айирбошлаш усули билан бир ярим минг тоннадан кўпроқ ғалла келтирилиб омборларга тўкилди. Ҳар бир хонадон 100 килограммдан буғдой олди. Қиш фаслида аҳолига сотиш учун ҳозирдаёқ 3 минг тоннадан ортиқ сабзавот жамғариб қўйилди.

Аҳолининг шахсий чорваси ҳам унутилмади. Районда яйлов, дағал хашак майдонлари кам, тайёрланадиган 18 минг тонна хашакнинг 6 минг тоннаси четдан келтирилади. Шунга қарамай шахсий чорва учун икки минг тонна хашак тарқатилди. Қиш фаслида аҳолига яна бир қулайлик яратилади. Келес шаҳри, Киров ҳамда Гулистон қишлоқларида аҳоли ўз ғалласини тортиб олиши учун тегирмонлар ишга тушади.

* * *

Экинлардан бўшаган ерларни пешма-пеш шудгорлаш келгуси йил ҳосили замини эканлигини яхши билган вилоят пахтакорлари турли маркадаги мингтага яқин ҳайдов тракторларидан унумли фойдаланишмоқда.

— 3 декабргача майдонларни сифатли шудгордан чиқарамиз, — дейди «Облагропром» раисининг ўринбосари Ж. Тойметов. Машина-ускуналар барвақт созланиб, ҳайдовчиларга барча шароитлар яратилгани туфайли иш унуми ортмоқда. Масалан, Чиноз районида 61 трактор икки сменада ишлаб, ҳар куни 250 гектардан кўпроқ ер шудгор қилинмоқда. Янгийўл, Пскент районларида ҳам кунига 120—140 гектар майдон ҳайдалаётир.

Механизаторлар агротехника қоидалари асосида ҳайдалган ҳар гектар ер учун 15 сўмдан ҳақ олишмоқда. Шунингдек улар зарур кийим-кечак ва иссиқ овқат билан таъмин этиляпти.

* * *

Қибрай районидаги лимончилик жамоа хўжалигида иқтисодий қийинчиликларга қарамай, йил баракали якунланмоқда. Шаҳарликлар дастурхонига ҳозиргача минг тоннадан кўпроқ шифобахш неъмат инъом этилди.

— Биз етиштираётган маҳсулотлар асосан «Горагропром» дўконлари орқали сотилади, — дейди хўжалик раиси Е. Фахриддинов. —50 гектар иссиқхонадаги лимонзордан ҳар куни 8—10 тоннадан ҳосил узмоқдамиз. Бу йил лимонзорлар 4 гектар кенгайди. Ердан унумли фойдаланиш мақсадида кўчатлар оралиғига сабзавот ва турли кўкатлар экаяпмиз.

ЯХШИ ЯКУН, ҚУТЛУҒ НИЯТ

Жорий йил барча қатори бизнинг хўжалигимиз деҳқонлари учун ҳам мураккаб, айни пайтда ютуқлар йили бўлди. Пахтачилик учун шароит нақадар оғир келганлигига қарамасдан ушбу асосий тармоқда қувончли натижалар қўлга киритилди. Заршуносларимиз 1.145 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 32 центнердан ҳосил йиғиштириб олдилар. Давлатга 3.700 тонна сифатли хом ашё сотилиб, топшириқ 109 фоизга адо этилди. Жумладан, 1.250 тонна уруғлик пахта етказиб бердик.

Булар дастлабки ҳисоб-китоблар, албатта. Йил якунлари, йиғим-терим сарҳисоби, барча тармоқлар ҳали атрофлича, ҳар томонлама чуқур таҳлил қилинади. Шунга қараб хулосалар чиқарамиз. Ҳозирча бир нарса аниқ: ушбу йилда барча майдонларга С—6524 нав чигит қадагандик. У маҳаллий шароит учун жуда маъқул тушди. Шу боисдан келгуси йилда ҳам уни экмоқчимиз.

Хўжалигимиз меҳнат аҳли йиғим-терим тугаши билан янги ҳосилга пухта замин яратишга астойдил киришдилар. Бу борада кўп йиллик тажрибамизга амал қилаяпмиз. Одатда пайкалларни шудгорлашдан олдин гектарига 20—30 тоннадан гўнг, 200 килограммдан минерал ўғитлар соламиз. Айни пайтда ҳам картограммага мувофиқ шу усулни қўллаяпмиз. Таъкидлаш керакки, йил бўйи чорвачилик фермаларидан гўнгни белгиланган жойга йиғиб, компост қилиб қўямиз. Кузда уларни далага киритамиз. Бу йил ҳам 20 минг тонна ер малҳами тайёрладик.

Майдонларни ғўзапоядан тозалашда 20 та корчовкалаш механизмидан унумли фойдаланилди. Меъёрида ўғитланган экинзорлар 15 та ҳайдов трактори ёрдамида шудгор қилинмоқда. Тупроқ икки табақали сўқалар билан 35—40 сантиметр чуқурликда ағдарилаяпти. Бу ишда Мурод Жумабоев, Тўлқин Марасулов, Шокир Абдуллаев, Қурбонали Ҳасанов каби механизаторлар ўрнак кўрсатишмоқда. Уларнинг ишларини бош инженер Тўланбой Қодиров текшириб, қабул қилмоқда.

Айни кезларда далага маҳаллий ўғит чиқариш, уни компост қилиш кучайтирилмоқда. Бу ишларга энтомолог-агроном Эркин Юсупов билан бош агроном Солимжон Ортиқов бош-қош. Икита отряд бетиним ишламоқда. Улар ихтиёрига етарлича техника ва ишчи кучлари берилган.

Шунингдек, хўжалигимиз ўрамидаги суғориш шохобчаларини тартибга келтириш ишлари ҳам қизитилмоқда. Бунга 7 та юклагич, 3 та «Беларусь» трактори ажратилган. Абдусами Каримов, Йўлдошали Тожибоев, Камолиддин Юсупов сингари тракторчилар сув йўлларини тозалашда фаол.

Шуни таъкидлаш ўринлики, колхозчиларимизнинг кайфияти баланд, руҳлари тетик. Негаки, пахтанинг харид нархи оширилганлиги улар учун айни муддао бўлди. Авваллари хўжалигимиз аъзоларига йил якунига кўра 350—400 минг сўм атрофида қўшимча пул тарқатиларди. Бу йил терим пайтида эса бир ўн кунликда 350 минг сўм берилди. Бултур пахтачиликдан 3 миллион 800 минг сўм даромад қилинган бўлса, жорий йилда бу кўрсаткич 9,5 миллион сўмга етиши кўзда тутилмоқда. Барча соҳалардан ялпи даромадимиз эса 13,5 миллион сўмни ташкил этмоқда. Шундан 1,5 миллион сўми соф фойда. Якунда колхозчиларга 3 миллион сўм қўшимча пул тарқатиш мўлжалланмоқда.

Барчага яхши аён, жумҳуриятимиз Президенти меҳнаткашлар манфаатларини кўзлаб бир қатор фармонлар чиқарди. Одамларимиз уларни қишлоқ аҳли учун беқиёс ғамхўрликлар сифатида қабул қилмоқдалар. Бизда ҳам бу фармонларнинг ижросига алоҳида эътибор берилаётир. Биргина аҳолини томорқа билан таъминлаш борасидаги ишларни олайлик. Кейинги икки йилда хўжалигимиз бўйича 1.168 оилага 171 гектар майдон шу мақсадда бўлиб берилди. Яна 500 оилага уй-жой қуриш учун ер участкалари бериш кўзланмоқда.

Биз янги турар жой қураётганларга бинокорлик материаллари топишда баҳоли қудрат ёрдамлашаяпмиз. Ўз заводимизда хом ва пишиқ ғиштлар тайёрлаб чиқарилмоқда. Бундан ташқари бетон қоришма тайёрлайдиган цех ҳам аҳолига хизмат кўрсатмоқда. Россия шаҳарлари билан шартнома тузиб, ёғочтахта олиб келаяпмиз.

Ў. ПАРПИБОЕВ,
Тошлоқ районидаги «Партия XXII съезди» жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси.

Кичик корхонанинг катта имконияти

БАХМАЛ ГИЛАМИ

Бахмаллик маҳаллий саноатчилар жорий йилда 1 миллион 272 минг сўмлик маҳсулот тайёрлашни дилга туккандилар. Фидокорона меҳнат ва тадбиркорлик туфайли бу режа ўн ойдаёқ уддаланди. Айни кунда мажбурият ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқарилаяпти. Корхонанинг тикув цехига Оллаёр Исоқов бошчилик қилади. Бу ерда касбини ардоқлаётган чеварлар кўп. Уларнинг куч-ғайрати билан шу кунгача 808 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Айниқса, чойшаб, жойномоз, дастурхон, фартук сингари молларга талаб катта. Зуҳра Содиқова, Бийбарака Абдусаидова, Ҳалима Ҳасанова, Аширгул Жуманова каби тикувчилар ойлик топшириқларни 110—120 фоизга адо этиб, ҳамкасбларига ўрнак бўлишаяпти.

Қандолатчилик цехида ҳам эртаю кеч меҳнат қизғин. Бу ерда новвот, парварда, конфет каби турли хил ширинликлар ишлаб чиқарилаяпти. Лекин хом ашё, шакар камчил. Натижада ишда узилишлар бўлиб турибди. Таъминот яхшиланганда аҳоли дастурхонига кўплаб маҳсулот етказиб бериш мумкин бўларди.

Хўжалик ҳисобидаги «Бахмал» гилам цехи жамоаси ўн ойликни муваффақиятли якунлади: 167 минг 500 сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Бу режадагидан анча зиёд. Эришилаётган ютуқларда Гулноза Мусаева, Маҳбуба Абдураҳмонова, Холида Тошматова, Гулнора Бўтаева каби чеварларнинг ҳиссаси катта. Улар меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш йўлида тажриба ва маҳоратларини аямаяптилар.

А. ЭРГАШЕВ.

ТЕЖАЛГАНИ ҲИСОБИГА

Каттақўрғон пахта заводи жамоаси ўз транспортига эга бўлди. Корхона хом ашё ва тайёр маҳсулотларни ташиш учун юк автомашиналари ва тележкали тракторлар сотиб олди. Натижада юк ташиш бир маромга тушди, заводнинг барча бўлинмалари янада аниқроқ ишлайдиган бўлиб қолди.

Маблағлар ҳам тежалди: чунки илгари пахта заводи ишчилари хизмат кўрсатгани учун автоколоннага ҳар йили 170 минг сўмдан кўпроқ пул тўлар эдилар. Техникани сотиб олиш анча манфаатлироқ бўлиб чиқди. Тежалган пулларни эса завод ҳайдовчилари ҳамда автослесарлар маошини оширишга сарфлашга қарор қилинди.

Бу галги қайта ишлаш мавсуми бошланиши билан мазкур корхонада ижтимоий дастурда кўзда тутилган бошқа янгиликлар ҳам қилинди. Масалан, юк ортувчиларнинг меҳнат таътили 18 кундан 24 кунга кўпайди. Сараловчилар ва ёнғиндан муҳофаза қилиш ходимларининг ҳам меҳнат таътили бир ҳафта кўпайтирилди.

ҚИМИРЛАГАН ҚИР ОШАР

Истеъмол бозорида юзага келган тақчиллик халқ турмушига салбий таъсир кўрсатмоқда. Нарх-наво кун сайин кўтарилиб бораяпти. Савдо соҳасида ҳукм сураётган бошбошдоқлик, режалаштириш ва молия механизмидаги нуқсонлар иқтисодий аҳволни мураккаблаштираётгани бугун ҳеч кимга сир эмас. Ульянов районида бозор муносабатларига ўтиш жараёнида меҳнаткаш инсонни ижтимоий ҳимоялашни таъминлаш, хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш, истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш юзасидан муҳим тадбирлар амалга оширилаяпти. Буни «Наврўз» давлат хўжалиги мисолида ҳам кўриш мумкин. Хўжаликда кичик корхона ва ёрдамчи тармоқларни кенгайтиришга жиддий эътибор берилаяпти. Назартепа қишлоғида тегирмон қурилди. Уни Носир Қобилов бошқараяпти. Тегирмон бир кеча-кундузда 1,5—2 тонна донни қайта ишлаш қувватига эга. Жумҳурият Президентининг фармонига асосан давлат хўжалиги ҳудудидаги 520 оилага 205 тонна ғалла сотилди. Тегирмон яқинида мойжувоз барпо этилаяпти. Ҳадемай у фойдаланишга топширилади. Мойжувозни хом ашё билан доимий таъминлаш имконияти бор. Хўжаликда зиғир, кунжут каби экинлар етиштирилади.

Инсон омилига эътибор ҳозирги кундаги бош вазифалардан бири. Оиласидан, рўзғоридан кўнгли тўқ деҳқонгина унумли меҳнат қилади. Мўл-кўлчилик яратишга ўз ҳиссасини қўшади. Бу тажрибадан маълум. Кейинги бир йил ичида 109 гектар майдон томорқа учун ажратилди. Унинг бир қисмига ишчилар уй-жой қуришаяпти. Қимирлаган қир ошар деганларидек, қўшимча томорқа ерларида етиштирилган сабзавот, полиз ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари қишлоқ аҳолисининг дастурхонига барака киритаётир.

Назартепа қишлоғи кундан-кунга чирой очаяпти. Сўнгги уч йилда 102 оила янги уйларга кўчиб ўтишди. Хонадонлар тўла газлаштирилган. Йил охирига қадар яна 56 оила ҳовли тўйлари ўтказади. «Қаршистрой» бирлашмасига қарашли 29-механизациялашган кўчма колонна билан хўжалик ўртасида шартнома тузилган. Қурилиш ишлари шу асосда олиб борилаяпти. Хўжаликда барпо этилаётган кооператив уйларнинг нархи унча қиммат эмас. Ҳар бири 23 минг сўм. Бу маблағнинг 50 фоизини хўжалик ўз гарданига олган. Қолганини уй эгаси 15—20 йил муддат давомида тўлайди. 4 километр йўл асфальт қилинди. Бу борадаги иш давом эттирилаяпти. Уруш ва меҳнат фахрийлари, хўжалик аъзоларига 560 тонна кўкпоя, 206 тонна сомон, 372 центнер беда пичани сотилди. Хонадонларда парваришланаётган чорва моллари сони кўпаймоқда.

«СССР 60 йиллиги» давлат хўжалиги кўп тармоқли. Унинг иқтисодиётида пахтачилик етакчи ўрин тутади. Жорий йилда белгиланган режалар ошиғи билан уддаланди. Хомчўтларга қараганда, ялпи даромад 15—20 миллион сўмни ташкил этиши мўлжалланмоқда. Ана шу маблағнинг бир қисми маданий-маиший эҳтиёжлар учун сарфланади.

Аҳоли фаровонлигини ошириш, иқтисодий муаммоларни ҳал этиш учун ички имкониятлар қидириб топилмоқда. Бу ўзининг дастлабки самараларини бераяпти. Қорақўнғирот қишлоғида тегирмон ишга туширилди. Меҳнат фахрийси Жўра Муҳаммадиев унга мутасадди қилиб белгиланган. Тегирмон бир кеча-кундузда 2,5—3 тонна ғаллани торта олади. Қишлоқ аҳолиси бу қулайликдан мамнун.

Хўжаликда тилга олса арзийдиган ибратли ишлар кўп. Чунончи, Улуғ Ватан уруши ногиронлари, байналмилалчи жангчилар, боқувчисини йўқотган кишилардан бир неча нафарига бепул уй-жой қуриб берилди. Бу ўринда Эргаш Омонов, Шоди Нормуродов, 85 ёшли Бахмал момо, Алиқул ва Холназар боболарни мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Ўттиз оилага 25 бош ғунажин, 4 бош қўй сотилди. Хўжалик ҳисобидан 96 кишига нафақа тайинланди. Яқин келажакда моддий ёрдам миқдорини янада кўпайтириш кўзда тутилаяпти.

Чилимбош қишлоғида бошланғич мактаб қурилди. Унга Э. Омонов номи берилди. Ҳозир бу ерда қишлоқ меҳнаткашларининг 100 нафар болалари ўқиб, билим олишмоқда. Илм маскани келажакда ўрта мактабга айлантирилади. Шакаржўй қишлоғида 624 ўринли мактаб, лойиҳа-смета қиймати 370 минг сўм бўлган чойхона-магазин барпо этилаяпти. Қурилиш ишларини 9-механизациялашган кўчма колонна бунёдкорлари олиб бораётирлар. Чимқўрғон қишлоғи аҳолиси тоза ичимлик суви билан таъминланган. Тўрт ярим километр йўл асфальт қилинди. 70 хонадон табиий газдан баҳраманд. Бу хайрли иш учун 120 минг сўм маблағ сарфланди. Янги йилдан Шакаржўй ва Қорақўнғирот қишлоқларидаги оилаларда ҳам «зангори олов» ёна бошлайди.

Дзержинский номли давлат хўжалигининг Жизза қишлоғида истиқомат қилувчи Эмин Ҳазратқулов эл ўртасида обрў топган, тадбиркор кишилардан бири. У бир неча йил давомида «Москва» давлат хўжалигига раҳбарлик қилди. Сўнгра «Сельхозтехника» Қарши район бирлашмасини бошқарди. Райондаги Ульянов пахта тозалаш заводида директор бўлди. Ҳозирги кунда хўжалик ҳисобидаги автокорхона жамоасига етакчилик қилмоқда. Тўй-маъракаларга бош-қош. Халқнинг яхши-ёмон кунларида бирга. Эмин ака яқинда яна бир савоб ишга қўл урди. У оила аъзолари, ака-укалари билан маслаҳатлашиб, ўзи яшайдиган қишлоқда тегирмон ва мойжувоз барпо этди. Бунинг учун 5 минг сўм маблағ сарфланди. Айни кунда мойжувозда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотдан аҳоли баҳраманд. Яқин кунларда тегирмон ҳам қўлдан чиқарилади. Уни ҳаракатга келтириш учун 60 киловатт қувватга эга бўлган трансформатор ўрнатилди. Айни кунда электр симлари тортилиб, монтаж ишлари ниҳоясига етказилмоқда.

— Ҳаракатда баракат, — дейди Э. Ҳазратқулов. — Бозор иқтисоди шароитида ақл ва тадбир билан иш юритиш лозим. Одамларнинг мушкулини осон қилсак, биз учун шунинг ўзи кифоя. Барча сарф-харажатлар ҳадемай қопланади.

Ж. ЮСУПОВ.

ЙИЛИГА 1 МИЛЛИОН ДОНА

Ленинград районидаги Энгельс номли жамоа хўжалигининг Қирқ қишлоғи ҳудудида янги ғишт заводи қад кўтарди. Корхона йилига 1 миллион дона маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга.

— Ёз бўйи хумдон қурилишини давом эттирган ҳолда, хом ғишт қуйишни тўхтатмадик, — дейди корхона раҳбари Ҳ. Носиров. — Уй-жой тиклаётган колхозчиларга 700 минг дона ғишт етказиб бердик. Хумдон тайёр бўлиши биланоқ пишиқ ғишт ишлаб чиқарила бошланди. Чунки хом ашёни заҳира қилиб қўйгандик. Бир ой мобайнида 160 минг дона пишиқ ғишт тайёрланиб, хўжалик қурилишлари ва аҳолига етказиб берилди.

Корхона цехларида эртаю кеч меҳнат жўшқин. Хумдондан кунига 7—8 минг дона пишган ғишт чиқиб турибди. Қурилиш хом ашёсини тайёрлашда Маъмуржон Султонов, Ўлжабой Қурбонов, Жумабой Мелиқўзиев, Аҳроржон Исмоилов, Рўзали Юсупов каби ишчилар ибрат кўрсатишаяпти.

А. ТЎХТАСИНОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

29 декабрь—Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови ва Ўзбекистон Республикаси референдумини ўтказиш куни

ЯКДИЛЛИК

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг саккизинчи сессияси тугагандан бери кўп миллатли халқимиз ўртасида, меҳнат жамоаларида ўзгача руҳ, кўтаринки кайфият, сиёсий фаоллик яққол кўзга ташланмоқда. Бунинг боиси бор. Сессияда жумҳурият Президенти сайлови тўғрисида қонун қабул қилинди, ушбу юксак лавозимга биринчи марта умумхалқ томонидан муносиб номзодни сайлаш куни белгиланди. Президентликка сиёсий партиялар томонидан номзодлар ҳам кўрсатилди. Айни кезларда жойларда шунга бағишланган йиғинлар, митинглар бўлиб ўтмоқда.

Куни кеча Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоасининг йиғилиши бўлди. Уни бирлашма бош директори, қишлоқ хўжалиги фанлари доктори Шукур Иброҳимов очди.

Бош директорнинг ўринбосари профессор Қ. Мирзажонов Ўзбекистон Халқ-демократик партияси пленумида республика Президентлигига номзод қилиб кўрсатилган И. Каримов тўғрисида батафсил гапирди. Кейинги икки ярим йил давомида жумҳуриятимизда жуда катта сиёсий-ижтимоий ўзгаришлар рўй бердики, буларни ҳар бир киши чуқур ҳис қилиб турибди. Жонажон Ўзбекистонимиз мустақил давлат деб эълон қилингани, ўзбек тили давлат тили бўлгани, қишлоқ аҳлининг турмуш шароитини яхшилаш, хонадонларни газлаштириш ва ичимлик сув билан таъминлаш, мактабларда бошланғич синф ўқувчиларига бепул нонушта берилаётганлиги, энг зарур озиқ-овқат маҳсулотлари, хусусан нон ва бошқа ун маҳсулотлари нархи кўтарилмаганлиги, жумҳурият Қишлоқ хўжалиги фанлари академияси ташкил этилганлиги, одамлар томорқа ерлари билан таъминланаётганликлари, пахта харид нархи оширилганлиги, динга, миллий урф-одатларга эътибор кучайтирилганлиги ва ҳоказолар шу даврнинг меваларидир. Шубҳасиз, бу ишларда республиканинг ҳозирги Президенти, айни пайтда бўлажак сайловда юксак лавозимга номзоди кўрсатилган И. Каримовнинг катта хизматлари бор. Мазкур масалаларда у ташаббус ва қатъият кўрсатди. Нотиқ сўзининг охирида бўлғуси сайловда И. Каримов номзодини ёқлаб овоз беришга чақирди.

Йиғилишда бирлашма ходимларидан Эркин Шаропов, Николай Зеленин, Нуриддин Маллабоев, Феруза Ҳасанова, Муҳаммад Ҳамроев ўртоқлар ҳам сўзга чиқиб, И. Каримовнинг номзодини қўллаб-қувватладилар.

— Бошқа республикаларда рўй бераётган аҳволни ҳаммамиз кўриб-билиб турибмиз, — деди олим Н. Зеленин. — Катта-кичик масалаларда жанжал кўтарилмоқда, қимматчилик ваҳимаси қўрқувга солмоқда. Лекин Ўзбекистонда ундай эмас. Бунинг боиси, республика раҳбарияти бўлажак воқеаларни олдиндан ҳис этиб, аҳоли турли қатламларини ижтимоий жиҳатдан муҳофаза қилишнинг аниқ чора-тадбирларини кўрмоқда. Ҳаётимиз тинч, дастурхонимиз баҳоли қудрат тўкин экан, бу аввало И. Каримовнинг шарофатидан. Сайлов куни унга овоз берсак тўғри қиламиз.

— Кейинги пайтларда республикамизда кўп партиялиликка кенг йўл очилмоқда. Бу яхши, — деди бирлашма бош директорининг ўринбосари, қишлоқ хўжалиги фанлари доктори М. Ҳамроев. — Лекин менимча, ҳозир фақат Ўзбекистон Халқ-демократик партиясининг дастуригина бугунги аҳволни тўла-тўкис ўзида ифодалаган. Партия раиси И. Каримов республикамизни ҳар томонлама ривожлантиришда, халқнинг турмушини яхшилашда аниқ-равшан ҳаракат дастурига эга. У ўнлаб йиллар давомида ҳал бўлмаган муаммоларни қисқа давр ичида ижобий ечишга муваффақ бўлмоқда. Бозор иқтисодиёти шароитида одамлар манфаатини кўзлаб бекиёс ғамхўрлик қилинмоқда. Иқтидорли ёшларга, малакали илмий кадрларга эътибор кучайди. Иқтисодий аҳвол оғир бўлишига қарамасдан уларни хорижий мамлакатларга юбориш учун сармоялар сарфланмоқда.

Йиғилиш аҳли шу йил 29 декабрь куни бўладиган Ўзбекистон Республикаси Президентлигига сайловда Ислом Каримов номзоди учун овоз беришга якдиллик билан қарор қабул қилди.

Шунингдек, бу ерда сайлов участкаси, етти кишидан иборат комиссия тузилди, Бирлашма бош директорининг ўринбосари З. Умаров комиссияга раис этиб сайланди.

Э. ИБРОҲИМОВ.

МУНОСИБ НОМЗОД

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИ СЕССИЯСИ НОМИГА КЕЛГАН ХАТЛАРДАН

Маълумки, куни кеча Тошкентда ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг саккизинчи сессияси ўз ишини тамомлади. Тўрт кун давом этган мазкур сессияда муҳим иқтисодий, сиёсий ва ижтимоий аҳамиятга молик кўплаб масалалар муҳокама этилди, жумҳуриятимиз мустақиллигини мустаҳкамлашга, халқимизнинг турмуш фаровонлигини яхшилашга қаратилган бир қатор қонунлар қабул қилинди.

Сессия ишини республикамиз меҳнаткашлари зўр диққат-эътибор билан кузатиб турдилар. Ўйлаймизки, мазкур сессия уларда унутилмас таассурот қолдирди. Сессия номига ишчи ва хизматчилар, колхозчилар, совет, партия, касаба союз, фан, маданият, халқ таълими, тиббиёт, алоқа ходимлари, турли корхона ва ташкилотларнинг раҳбарларидан, уруш ва меҳнат фахрийлари, қаҳрамон оналардан, ёшлардан кўплаб хат ва телеграммалар олинди. Бу хат ва телеграммаларда кишилар Ўзбекистон Халқ-демократик партияси Марказий Кенгаши пленумининг Ўзбекистон Республикаси Президентини сайлаш учун Ўзбекистон Халқ-демократик партиясининг Раиси И. А. Каримов номзодини кўрсатиш тўғрисидаги қарорини зўр мамнуният билан кутиб олганликларини, уни қизғин маъқуллаётганликларини баён қилганлар. Улар 1991 йилнинг 29 декабрь куни бўладиган Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловида И. А. Каримов учун овоз беришларини ёзганлар.

Мактубларда Ўзбекистонимиз осмони узра мустақиллик қуёши, озодлик офтоби барқ урганлиги миннатдор юракларда акс садо бериб, кўнгилни чоғ, қалбларни тоғ айлаганлиги тўғрисидаги сўзлар ҳам битилган. Тупроғи зар, одамлари танти, қўли ҳалол, инсофли, диёнатли буюк элимиз, етти иқлимни лолу ҳайратга соладиган қадриятларимиз, бой маданий ва адабий меросимиз, тарихимиз борлиги билан дил-дилдан фахрланиш изҳор этилган.

Мактубларнинг муаллифлари ўз хатларида Ўзбекистон Республикаси Президентининг мустақиллик йўлида амалга ошираётган сиёсатини ҳар томонлама қизғин қўллаб-қувватлаш билан бу йўл энг тўғри, одил ва ҳаққоний йўл бўлиб, уни сира ҳам иккиланмасдан изчил давом эттириш кераклигини алоҳида таъкидлаганлар. Улар ҳаммамиз учун жуда ҳам мураккаб, машаққатли, аммо шарафли йўлда халқ ва Президент билан ҳамиша бирга, улар билан доимо ҳамдард ва ҳамнафас эканликларини изҳор этганлар. Президентимизга Ўзбекистон давлатининг мустақиллигини, эркинлигини, ҳақ-ҳуқуқини, адолатни таъминлаш, бахт-саодатга эришиш йўлида сиҳат-саломатлик, узоқ умр, зўр қатъият, изчиллик, сабр-матонат, омад тилаганлар. Ўзларининг бунёдкорлик меҳнатлари билан тарихий жараённи жадаллик билан амалга оширишда камарбаста ва элимизга мададкор бўлишга доимо тайёр эканликларини баён қилганлар.

Халқ депутатлари Қува ноҳия кенгашининг раиси М. Носиров ҳамда Халқ-демократик партияси Қува ноҳия ташкилоти котиби Ф. Муҳитдинов имзоси билан йўлланган хатда шундай дейилади: «Ҳурматли Президиум аъзолари, депутат ўртоқлар. Ўзбекистон Жумҳурияти Олий Кенгаши сессиясида жумҳурият Президенти сайловини тайинлаш тўғрисидаги қарорнинг қабул қилинишини қуваликлар зўр мамнунят ва кўтаринки руҳ билан кутиб олдилар. Ўзбекистон Халқ-демократик партияси Марказий Кенгашининг пленумида Ислом Абдуғаниевич Каримов номзодининг жумҳурият Президентлигига кўрсатилиши эса меҳнаткаш халқнинг улуғ ниятлари ва мақсадларини умумлаштирувчи одил фикр бўлди. Зеро, жумҳуриятимизда ижтимоий-иқтисодий тараққиётни қарор топтириш, қўлга киритилган мустақилликни ривожлантириш учун Президентимизда етарли билим, тажриба ва маҳорат, раҳбарлик қобилияти бор деб биламиз. Биз 140 минг кишилик қуваликлар ва Халқ-демократик партиясининг барча аъзолари Ислом Абдуғаниевич Каримов номзодини маъқуллаймиз, 29 декабрь куни бўладиган сайловда уни ёқлаб якдиллик билан овоз берамиз.

Олий Кенгаш депутатларини ана шу энг масъулиятли дамларда жумҳуриятимиз равнақини кўзлаб, юқоридаги таклифни қўллаб-қувватлашга чақирамиз».

Биз Охунбобоев ноҳиясидаги Калинин номли жамоа хўжалиги ҳудудидаги 5 мингдан ортиқ сайловчилар номидан сизларга шуни айтмоқчимизки, — дейилади шу жамоа хўжалиги бошқаруви раиси М. Қорабоев, партия ижроия кенгаши котиби А. Мадалиев ва касаба уюшмаси қўмитасининг раиси М. Қодиров йўллаган телеграммада, — Ўзбекистон Республикаси Президенти номзодлигига кечаю-кундуз ўлкамиз халқининг фаровонлиги ташвишида яшаётган, барча имкониятларни излаб топиб, моддий, маънавий, иқтисодий, ижтимоий масалаларни ҳал этишга ўзининг бутун куч ва ғайратини, билим ва тажрибасини сарфлаётган, жумҳуриятимизнинг мустақиллигини таъминлаётган, қадриятларимизни тиклаб, Ўзбекистонимизнинг гуллаб-яшнаши учун ҳормай-толмай меҳнат қилаётган Ислом Абдуғаниевич Каримов номзодини кўрсатамиз. Ҳозирги сиёсий ва иқтисодий нотекисликларни худди шу номзодимиз йўлга солаолади. Бунга ишончимиз комил.

Тошкентдаги Чкалов номли самолётсозлик ишлаб чиқариш бирлашмасининг меҳнат жамоаси номидан корхона кенгашининг раиси, бош директор В. Н. Журавлев ва касаба кенгаши комитетининг раиси Р. И. Абдураззоқовнинг мактубида жумладан шундай сўзлар битилган: «Тошкент самолётсозларининг меҳнат жамоаси И. А. Каримовни Ўзбекистон Республикасининг Президентлигига номзод қилиб кўрсатилганлиги тўғрисидаги қарорни қизғин қўллаб-қувватлайдилар. Чкаловчи самолётсозлар шу билан фахрланадиларки, республика Президенти бизнинг жамоамизда ишлаган ва жумҳурият халқ хўжалигининг масъулиятли участкаларида меҳнат қилиб, катта йўлни босиб ўтган. У қаерда ишламасин, ҳамиша ишчи ва деҳқонлар Ўзбекистондаги барча аҳолининг эҳтиёжларига юксак масъулиятни ҳис қилган ҳолда муносабатда бўлмоқда.

Ҳозирги вақтда И. А. Каримов Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимида ишлар экан, у бутун мамлакатда рўй бераётган иқтисодий, сиёсий ва миллий масалалар соҳасидаги қийинчиликларга қарамай, ўлкамизда тинч-тотувлик, осойишталик ва тартиб бўлиши учун барча ишларни амалга оширмоқда.

У Ўзбекистон Республикаси аҳолисининг барча қатламлари ижтимоий жиҳатдан ҳимояланишини таъминлашга алоҳида эътибор бериб келмоқда. Биз аминмизки, бу йўлни Президентимиз бундан буён ҳам амалга ошираверади.

Бизнинг бутун жамоамиз И. А. Каримовнинг Республика Президентлигига номзодлигини қўллаб-қувватлайди ва бўлажак сайловда унинг учун овоз беради».

Тошкент вилояти халқ таълими ходимлари йўллаган мана бу хатни ҳаяжонланмасдан ўқиб бўлмайди. «Қадрли депутат ўртоқлар, — дейилади жумладан ушбу мактубда. — Бизнинг назаримизда, Ўзбекистон Жумҳурияти Президентлигига кўрсатиладиган номзод қандай инсон бўлиши керак? Бу номзод аввало меҳнаткаш халққа меҳрибон ота, ҳақиқий жонкуяр, жамият ривожланишининг иқтисодий қонуниятларини чуқур биладиган, бозор иқтсодиётига ўтишдек оғир ва машаққатли бир даврда жамиятимиз келажаги ривожини ўйлаб халқнинг моддий ва маънавий аҳволини, халқ таълимини яхшилашга ҳаракат қиладиган ғамхўр инсон бўлиши керак деб ўйлаймиз. Биз мана шундай хислатларни Ислом Абдуғаниевич Каримов қиёфасида кўриб турибмиз. Чунки, кейинги вақтнинг ўзидагина халқ таълимини ривожлантиришга, бу соҳа ходимларининг моддий ва маънавий турмуш даражасини оширишга қаратилган бир қанча фармон ва қарорлар қабул қилинди. Бу эса мустақил жумҳуриятимиз истиқболининг яхшиланишига бизнинг ишончимизни мустаҳкамламоқда.

Шунинг учун ҳам биз Ўзбекистон Республикаси Президентлигига И. А. Каримов номзоди кўрсатилганлигини қўллаб-қувватлаймиз».

Т. БОТИРБЕКОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ЛОЙИҲА

МУСТАҚИЛ ДАВЛАТЛАР ИТТИФОҚИ ТЎҒРИСИДА ШАРТНОМА

Ушбу шарномани имзолаган давлатлар

ўзлари эълон қилган мустақиллик тўғрисидаги декларацияларга асосланиб ва миллатларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини эътироф этиб;

ўз халқлари тарихий тақдирининг ўхшашлигини ҳисобга олиб ва уларнинг дўстлик ва тотувликда яшашга бўлган хоҳиш-иродасини ифодалаб, тенг ҳуқуқли ўзаро манфаатли ҳамкорликни ривожлантириб;

уларнинг моддий фаровонлиги ва маънавий тараққиётини миллий маданиятларнинг бир-бирини ўзаро бойитишини, умумий хавфсизликни таъминлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиб;

фуқаролар ҳуқуқлари ва эркинликларининг ишончли кафолатини вужудга келтириш истаги билан;

янги асосларда мустақил давлатлар иттифоқини тузишга азму қарор қилдилар ва қуйидагилар тўғрисида келишиб олдилар.

I. АСОСИЙ ҚОИДАЛАР

Биринчи. Шартномада қатнашувчи ҳар бир республика мустақил давлатдир. Мустақил давлатлар иттифоқи (МДИ) — шартнома қатнашчилари ихтиёрий равишда топширадиган ваколатлар доирасида ҳокимиятни амалга оширувчи конфедератив демократик давлатдир.

Иккинчи. Иттифоқни ташкил этувчи давлатлар ўз тараққиётининг барча масалаларини мустақил ҳал этиш ҳуқуқини ўзларида сақлаб қоладилар ва уларнинг ҳудудида яшайдиган барча халқларнинг тенг сиёсий ҳуқуқларига ҳамда ижтимоий-иқтисодий ва маданий тараққиётда тенг имкониятларга эга бўлишларига кафолат берадилар. Шартнома қатнашчилари умумбашарий ва миллий қадриятларни бир-бирига боғлашга асосланадилар ва ирқчиликка, шовинизмга, миллатчиликка, халқларнинг ҳуқуқларини чеклашга ҳар қандай уринишларга қатъий қарши чиқадилар.

Учинчи. Иттифоқни ташкил этувчи давлатлар инсон ҳуқуқлари умумий декларациясига, халқаро ҳуқуқнинг ҳамма эътироф этган бошқа қоидаларига мувофиқ инсон ҳуқуқлари устиворлигини энг муҳим қоида деб биладилар. Барча фуқароларнинг она тилини ўрганиш ва ундан фойдаланиш имкониятига, ахборотлардан ҳеч қандай тўсқинликсиз фойдаланиш, диний эътиқод эркинлиги, бошқа сиёсий, ижтимоий-иқтисодий, шахсий ҳуқуқлари ва эркинликларига кафолат берилади.

Тўртинчи. Иттифоқни ташкил этувчи давлатлар фуқаролар жамиятини тузишни ўз халқлари ва ҳар бир инсон эркинлиги ҳамда фаровонлигининг энг муҳим шарти, деб биладилар. Улар мулкчилик шаклларини ва хўжалик юритиш усулларини эркин танлаб олиш, умумиттифоқ бозорини ривожлантириш, ижтимоий адолат ва ҳимояланиш қоидаларини амалга ошириш асосида одамларнинг эҳтиёжларини қондиришга ҳаракат қиладилар.

Бешинчи. Иттифоқни ташкил этувчи давлатлар ўзларининг миллий-давлат ҳамда маъмурий-ҳудудий тузилишини, ҳокимият ва бошқарув идоралари тизимини мустақил белгилайдилар. Улар халқ вакиллигига ва халқларнинг ўз хоҳиш-иродасини бевосита ифода этишига асосланган демократияни умумий асосий қоида, деб тан оладилар, тоталитаризм ва ўзбошимчаликнинг ҳар қандай тамойилларига қарши кафолат бўлиб хизмат қиладиган ҳуқуқий давлатни барпо этишга ҳаракат қиладилар.

Олтинчи. Иттифоқни ташкил этувчи давлатлар миллий анъаналарни сақлаб қолиш ва ривожлантиришни, маориф, соғлиқни сақлаш, илм-фан ва маданиятни давлат йўли билан қўллаб-қувватлашни энг муҳим вазифалардан бири, деб биладилар. Улар Иттифоқ ва бутун жаҳон халқларининг маънавий инсонпарварлик қадриятлари ва ютуқларини жадал айирбош қилиш ва ўзаро бойитишга кўмаклашадилар.

Еттинчи. Мустақил давлатлар иттифоқи халқаро муносабатларда суверен давлат, халқаро ҳуқуқ субъекти — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ворисси сифатида иш олиб боради. Мустаҳкам тинчлик, қуролсизланиш, ядро қуроли ва бошқа оммавий қирғин қуролларини тугатиш, инсониятнинг умумжаҳон муаммоларини ҳал этишда давлатларнинг ҳамкорлиги ва халқларнинг бирдамлиги мустақил давлатлар иттифоқининг халқаро майдондаги бош мақсадларидир.

Иттифоқни ташкил этувчи давлатлар халқаро ҳуқуқ субъектларидир. Улар хорижий давлатлар билан бевосита дипломатия, консуллик алоқалари, савдо муносабатлари ва бошқа муносабатларни ўрнатишга, улар билан бир-бирларига мухтор вакилларни юборишга, халқаро шартномалар тузишга, иттифоқни ташкил этувчи давлатлардан ҳар бирининг манфаатларини камситмай, Иттифоқнинг халқаро мажбуриятларини бузмай, халқаро ташкилотлар фаолиятида иштирок этишга ҳақлидирлар.

II. ИТТИФОҚНИНГ ТУЗИЛИШИ

1-модда. **Иттифоққа аъзолик**

Иттифоқда давлатларнинг аъзолиги ихтиёрийдир.

Иттифоқни бевосита ташкил этувчи давлатлар ушбу шартноманинг қатнашчиларидир.

Иттифоқ шартномани тан олувчи бошқа демократик давлатлар қўшилиши учун очиқдир. Иттифоққа янги давлатлар ушбу шартнома барча қатнашчиларининг розилиги билан қабул қилинади.

Иттифоқни ташкил этувчи давлатлар шартнома қатнашчилари белгилаган тартибда ундан бемалол чиқиш ҳуқуқини сақлаб қоладилар.

2-модда. **Иттифоқ фуқаролиги**

Иттифоққа кирувчи давлат фуқароси айни пайтда Мустақил давлатлар иттифоқининг фуқаросидир.

Иттифоқ фуқаролари иттифоқ қонунларида ва халқаро шартномаларида мустаҳкамлаб қўйилган тенг ҳуқуқларга, эркинлик ва бурчларга эгадирлар.

3-модда. **Иттифоқ ҳудуди**

Иттифоқ ҳудуди шартномада қатнашувчи барча давлатлар ҳудудларидан иборат.

Иттифоқ унга кирувчи давлатлар чегаралари дахлсизлигини кафолатлайди.

4-модда. **Иттифоқни ташкил этувчи давлатлар ўртасидаги муносабатлар**

Иттифоқни ташкил этувчи давлатлар ўртасидаги муносабатлар ушбу шартнома билан, шунингдек унга зид бўлмаган бошқа шартномалар ва битимлар билан тартибга солинади.

Шартномада қатнашувчи давлатлар иттифоқ таркибида ўзаро муносабатларини тенглик, мустақилликни ҳурмат қилиш, ички ишларга аралашмаслик, низоларни тинч воситалар билан ҳал этиш, ҳамкорлик, ўзаро ёрдам, ушбу шартномага ҳамда республикалараро битимларга доир мажбуриятларни ҳалол бажариш асосида қурадилар.

Иттифоқни ташкил этувчи давлатлар: ўзаро муносабатларда куч ишлатмаслик ва куч ишлатиш билан дўқ қилмаслик;

бир-бирларининг ҳудудий яхлитлигига тажовуз қилмаслик, иттифоқ мақсадларига зид келадиган ёки шартномада қатнашувчи бошқа давлатларга қарши қаратилган битимларни тузмаслик мажбуриятини оладилар.

Ушбу моддада санаб ўтилган мажбуриятлар иттифоқ (давлатлараро) идораларига ҳам тааллуқлидир.

5-модда. **Иттифоқнинг Қуролли Кучлари**

Мустақил давлатлар иттифоқи бошқарув марказлаштирилган ягона Қуролли Кучларга эгадир.

Ягона Қуролли Кучларнинг мақсадлари, вазифаси ва ундан фойдаланиш тартиби, шунингдек шартномада қатнашувчи давлатларнинг мудофаа соҳасидаги ваколатлари ушбу шартномада кўзда тутилган битим билан тартибга солинади.

Шартномада қатнашувчи давлатлар республика қуролли тузилмаларини барпо этишга ҳақлидирлар, бу тузилмаларнинг вазифалари ва сони мазкур битимда белгилаб берилади.

Мамлакат ичкарисида иттифоқ Қуролли Кучларидан фойдаланишга йўл қўйилмайди, уларнинг табиий офатларнинг, экология фалокатларининг оқибатларини тугатишда иштирок этиши, шунингдек фавқулодда ҳолат тўғрисидаги қонунда кўзда тутилган ҳоллар бундан мустаснодир.

6-модда. **Шартномада қатнашувчи давлатлар биргаликда бошқарадиган соҳалар ва кўп томонлама битимлар**

Шартномада қатнашувчи давлатлар ягона сиёсий ва иқтисодий маконни ташкил этадилар ва ўз муносабатларида ушбу шартномада мустаҳкамлаб қўйилган қоидаларга ҳамда уларга берилган афзалликларга асосланадилар. Мустақил давлатлар иттифоқига кирмайдиган давлатлар билан муносабатлар халқаро ҳуқуқнинг умумий эътироф этилган меъёрларига асосланади. Шартномада қатнашувчи давлатларнинг муштарак манфаатларини таъминлаш мақсадида биргаликда бошқариладиган соҳалар белгилаб қўйилади ва тегишли кўп томонлама шартномалар ҳамда битимлар тузилади:

— иқтисодий ҳамжамият тўғрисида;

— биргаликдаги мудофаа ва коллектив хавфсизлик ҳақида;

— ташқи сиёсатни ишлаб чиқиш ва мувофиқлаштириш тўғрисида;

— муштарак фан-техника дастурларини мувофиқлаштириш ҳақида;

— инсон ва майда миллатлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида;

— умумий экология дастурларини мувофиқлаштириш ҳақида;

— энергетика, транспорт, алоқа ва космос соҳасида;

— маориф ва маданият соҳасидаги ҳамкорлик тўғрисида;

— жиноятчиликка қарши курашга доир.

7-модда. **Иттифоқ (давлатлараро) идораларининг ваколатлари**

Иттифоқни ташкил этувчи давлатлар шартнома ва кўп томонлама битимлардан келиб чиқадиган муштарак вазифаларни бажариш учун иттифоқ идораларига зарур ваколатларни берадилар.

Иттифоқни ташкил этувчи давлатлар шартнома ва кўп томонлама битимлардан келиб чиқадиган муштарак вазифаларни бажариш учун иттифоқ идораларига зарур ваколатларни берадилар.

Иттифоқни ташкил этувчи давлатлар иттифоқ идораларини биргаликда тузиш, шунингдек қарорларни келишиб олиш ва ижро этишнинг махсус тартиби орқали уларнинг ваколатларини амалга оширишда иштирок этадилар.

Шартноманинг ҳар бир қатнашчиси иттифоқ билан битим тузиш орқали унга ўзининг айрим ваколатларини амалга оширишни топшириши, иттифоқ эса барча қатнашчиларнинг розилиги билан уларнинг бирига ёки бир нечасига уларнинг ҳудудларида ўзининг айрим ваколатларини амалга оширишни қўшимча равишда топшириши мумкин.

8-модда. **Мулкчилик**

Шартномада қатнашувчи давлатлар мулкчилик барча шакллари эркин ривожланишини ва уларни ҳимоя қилишни таъминлайдилар.

Шартномада қатнашувчи давлатлар иттифоқ идоралари тасарруфига улар зиммасига юклатилган ваколатларни амалга ошириш учун зарур бўлган мол-мулкни топширадилар. Бу мол-мулк иттифоқни ташкил этувчи давлатларнинг биргаликдаги мулки ҳисобланади ва фақат уларнинг умумий манфаатлари йўлида, жумладан, қолоқ минтақаларни жадал ривожлантириш учун фойдаланилади.

Шартномада қатнашувчи давлатларнинг ерларидан, ер ости бойликларидан ва бошқа табиат ресурсларидан иттифоқ идоралари ваколатларини амалга ошириш учун шу давлатлар қонунларига мувофиқ фойдаланилади.

9-модда. **Иттифоқ бюджети**

Иттифоқ бюджетини пул билан таъминлаш ва унинг харажат қисмини назорат қилиш тартиби алоҳида битим билан белгиланади.

10-модда. **Иттифоқ қонунлари**

Ушбу шартнома ҳамда Инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари декларацияси Мустақил давлатлар иттифоқининг конституциявий асосидир.

Иттифоқ қонунлари иттифоқ ихтиёрига берилган масалалар юзасидан ушбу шартномада унга берилган ваколатлар доирасида қабул қилинади. Бу қонунлар шартномада қатнашувчи барча давлатлар ҳудудида бажарилиши мажбурийдир.

Агар иттифоқ қонуни ушбу шартномани бузса, шартномада қатнашувчи давлат ўз олий ҳокимият органлари орқали бу қонунга норозилик билдиришга ва ўз ҳудудида унинг амал қилишини тўхтатиб қўйишга ҳақлидир.

Иттифоқ ўз олий ҳокимият органлари орқали шартномада қатнашувчи давлатнинг қонуни ушбу шартномани бузса, бу қонунга норозилик билдиришга ва унинг амал қилишини тўхтатиб қўйишга ҳақлидир.

Низолар муросага келтириш тадбирлари воситасида ҳал этилади ёки иттифоқнинг Олий судига берилади. Олий суд бир ой давомида узил-кесил қарор қабул қилади.

III. ИТТИФОҚ ИДОРАЛАРИ

11-модда. **Иттифоқ идораларини тузиш**

Мустақил давлатлар иттифоқининг ушбу шартномада кўзда тутилган идоралари халқларнинг ўз иродасини эркин ифодалаши ҳамда иттифоқни ташкил этувчи давлатлар тўла ҳуқуқли вакиллиги асосида тузилади.

Ҳокимият, бошқарув ва судлов идораларини ташкил этиш, уларнинг ваколатлари ва фаолият тартиби ушбу шартномага зид бўлмаган тегишли қонунлар билан белгиланади.

12-модда. **Иттифоқ Олий Кенгаши**

Иттифоқнинг қонун чиқарувчилик ҳокимиятини икки палата: Республикалар Кенгаши ва Иттифоқ Кенгашидан иборат иттифоқ Олий Кенгаши амалга оширади.

Республикалар Кенгашига иттифоқни ташкил этувчи ҳар бир давлатдан унинг олий ҳокимият органи вакил қиладиган 20 депутат киради.

РСФСРдан Республикалар Кенгашида 52 депутат бўлади. Шартномада қатнашувчи ва ўз таркибида республикалар ҳамда мухтор тузилмалар бўлган бошқа давлатлар республикалар кенгашига қўшимча равишда ҳар бир республика ва мухтор тузилмадан бир депутат юборадилар . Шартномада қатнашувчи давлатлар истиқлолини ва тенг ҳуқуқлигини таъминлаш мақсадида Республикалар Кенгашида овоз бериш чоғида консенсус (якдиллик) қоидаси қўлланилади.

Иттифоқ Кенгаши сайловчилар сони тенг бўлган сайлов округларида иттифоқ аҳолиси томонидан сайланади. Бунда Иттифоқ Кенгашида шартномада қатнашувчи барча давлатлар вакиллари бўлишига кафолат берилади.

Иттифоқ Олий Кенгашининг палаталари биргаликда иттифоқ таркибига янги давлатларни қабул қилади, иттифоқ ички ва ташқи сиёсатининг энг муҳим масалалари юзасидан иттифоқ президентининг ҳисоботини тинглайди, иттифоқ бюджетини ва унинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни тасдиқлайди, уруш эълон қилади ва сулҳ тузади.

Республикалар Кенгаши Мустақил давлатлар иттифоқининг идораларини ташкил этиш ва уларнинг фаолияти тартиби ҳақида қарорлар қабул қилади, республикалар ўртасидаги муносабат масалаларини кўриб чиқади, иттифоқнинг халқаро шартномаларини тасдиқлайди ва бекор қилади, иттифоқ ҳукумати лавозимларига тайинлашга розилик беради.

Иттифоқ Кенгаши фуқаролар ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлаш масалаларини кўриб чиқади ҳамда Олий Кенгаш ваколатига доир барча масалалар юзасидан қарорлар қабул қилади, Республикалар Кенгаши ваколатига кирувчи масалалар бундан истиснодир.

Иттифоқ Кенгаши қабул қилган қонунлар Республикалар Кенгаши маъқуллагандан сўнг кучга киради.

13-модда. **Иттифоқ Президенти**

Иттифоқ Президенти — конфедератив давлат бошлиғидир.

Иттифоқ Президенти Мустақил давлатлар иттифоқи тўғрисидаги шартномага ва иттифоқ қонунларига риоя этилиши кафили бўлади, у иттифоқ Қуролли Кучларининг бош қўмондонидир, хорижий давлатлар билан муносабатларда иттифоқ вакили сифатида иш олиб боради, иттифоқнинг халқаро мажбуриятлари бажарилишини назорат қилади.

Иттифоқ Президенти иттифоқ фуқаролари томонидан қонунда белгиланган тартибда беш йил муддатга ва сурункасига кўпи билан икки муддатга сайланади.

14-модда. **Иттифоқ вице-президенти**

Иттифоқнинг вице-президенти Иттифоқ Президенти билан бирга сайланади. Иттифоқ вице-президенти Иттифоқ Президентининг ваколати билан унинг айрим вазифаларини бажаради.

15-модда. **Иттифоқ Давлат Кенгаши**

Иттифоқ Давлат Кенгаши шартномада қатнашувчи давлатларнинг умумий манфаатларига дахлдор бўлган ички ва ташқи сиёсатнинг энг муҳим масалаларини келишиб ҳал этиш учун тузилади.

Давлат кенгаши иттифоқ Президентидан ва шартномада қатнашувчи давлатларнинг олий мансабдор шахсларидан иборат бўлади. Давлат кенгашининг ишига Иттифоқ Президенти раҳбарлик қилади.

Давлат кенгашининг қарорлари ижроия ҳокимиятнинг барча идоралари учун мажбурий тусда бўлади.

16-модда. **Иттифоқ ҳукумати**

Иттифоқ ҳукумати иттифоқнинг ижроия ҳокимияти органи бўлиб, иттифоқ Президентига бўйсунади, иттифоқ Олий Кенгаши олдида жавоб беради.

Иттифоқ ҳукуматига Бош вазир бошчилик қилади. Ҳукумат таркибига шартномада қатнашувчи давлатларнинг ҳукумат бошлиқлари, Давлатлараро иқтисодий комитет раиси (Бош вазирнинг биринчи ўринбосари), Бош вазирнинг ўринбосарлари ва шартномада қатнашувчи давлатлар ўртасидаги битимларда кўзда тутилган идораларнинг раҳбарлари кирадилар.

Иттифоқ ҳукумати иттифоқ Президенти томонидан иттифоқ Олий Кенгашининг Республикалар кенгаши билан келишиб тузилади.

17-модда. **Иттифоқ Олий суди**

Иттифоқ Олий суди иттифоқ қонунлари ва шартномада қатнашувчи давлатларнинг қонунлари ушбу шартномага ҳамда Инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари декларациясига мувофиқлиги масалалари юзасидан қарорлар қабул қилади; давлатлараро тусдаги фуқаролик ва жиноий ишларни, шу жумладан фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилишга оид ишларни кўриб чиқади; ҳарбий судларга нисбатан олий судлов муассасаси ҳисобланади. Иттифоқ Олий суди ҳузурида прокуратура тузилади, у иттифоқ қонун ҳужжатларининг ижро этилишини назорат қилиб туради.

Иттифоқ Олий судини тузиш тартиби қонун билан белгиланади.

18-модда. **Иттифоқ Олий ҳакамлик суди**

Иттифоқ Олий ҳакамлик суди шартномада қатнашувчи давлатлар ўртасидаги иқтисодий низоларни, шунингдек шартномада қатнашувчи турли давлатлар қарамоғидаги корхоналар ўртасидаги низоларни ҳал этади.

Олий ҳакамлик судини тузиш тартиби қонун билан белгиланади.

IV. ЯКУНЛОВЧИ ҚОИДАЛАР

19-модда. **Иттифоқдаги миллатлараро алоқа тили**

Шартнома қатнашчилари ўз давлат тили (тиллари)ни мустақил равишда белгилайдилар. Шартномада қатнашувчи давлатлар рус тилини иттифоқдаги миллатлараро алоқа тили деб тан оладилар.

20-модда. **Иттифоқнинг пойтахти**

Москва шаҳри иттифоқнинг пойтахтидир.

21-модда. **Иттифоқнинг давлат рамзи**

Иттифоқнинг Давлат тамғаси, Байроғи ва Мадҳияси бўлади.

22-модда. **Шартномани ўзгартириш ва тўлдириш тартиби**

Ушбу шартнома ёки унинг айрим қоидалари фақат иттифоқни ташкил этувчи барча давлатларнинг розилиги билан бекор қилиниши, ўзгартирилиши ёки тўлдирилиши мумкин.

23-модда. **Шартноманинг кучга кириши**

Ушбу шартнома иттифоқни ташкил этувчи давлатларнинг олий ҳокимият органлари томонидан маъқулланади ва у мухтор делегациялар томонидан имзоланганидан кейин кучга киради.

Уни имзолаган давлатлар учун ўша санадан бошлаб ССР Иттифоқини ташкил этиш тўғрисидаги 1922 йил шартномаси ўз кучини йўқотган деб ҳисобланади.

24-модда. **Шартнома юзасидан жавобгарлик**

Иттифоқ ва уни ташкил этувчи давлатлар қабул этилган мажбуриятларнинг бажарилиши учун ўзаро жавобгар бўладилар ва ушбу шартномани бузиш натижасида етказилган зиён учун товон тўлайдилар.

25-модда. **Иттифоқнинг ҳуқуқий ворислиги**

Мустақил давлатлар иттифоқи Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ҳуқуқий ворисидир. Ҳуқуқий ворислик ушбу шартноманинг 6 ва 23-моддалари қоидаларини ҳисобга олиб амалга оширилади.

ҚОРАБАЙИРЛАР ҚАНИ?

Жиззах районидаги 76-от заводи хўжалиги меҳнаткашлари қишловни беталофат ўтказиш учун барча имкониятларни ишга солишяпти. Таъкидлашларича, пахта яккаҳокимлиги даврида йилқичилик эътибордан четда қолди. Шуҳрати кенг ёйилган қорабайирларни кўпайтириш, озуқа базасини мустаҳкамлашга эътибор сусайиб кетди. Оқибатда тармоқдан катта иқтисодий зарар кўрилди. 1990 йилга келиб умумий қарз 11 миллион сўмдан ошди. Даромаднинг тайини бўлмаганлиги туфайли ижтимоий муаммолар кўпайди.

Район раҳбарлари вазиятга тўғри баҳо бериб, қолоқ хўжаликка моҳир ташкилотчи Холбек Бўроновни директорликка тавсия этдилар. У маҳаллий шароит билан яқиндан танишди, ишчиларнинг дил сўзларини берилиб тинглади. Отахонларнинг маслаҳатларига қатъий амал қилди. Кўпчилик ижарани кенг жорий этиш керак, деган фикрни илгари сурди. Илғорлар тажрибаси ўрганилиб, қуйи бўғинларда тарғиб қилинди. Марказий устахона, чорвачилик фермалари ва бошқа цехларда илғор усул кенг қўлланилди. Кайфиятда гап кўп. Жамоада соғлом муҳит юзага келди, меҳр-оқибат кучайди. Барча ердан унумли фойдаланишга ҳаракат қилди. Қарс икки қўлдан деганларидек, биринчи йилиёқ қувончли натижага эришилди. Жами 1 миллион сўмдан зиёд маҳсулот сотилди. Шундан 160 минг сўми соф фойда.

Хўжаликда 1200 бошдан ортиқ зотли от парвариш қилинади. Ижара шарофати туфайли давлатга гўшт, сут, жун, пилла, ғалла топшириш режалари мунтазам бажариляпти. Туёқ сони ўтган йилга нисбатан кўпайди. Хўжаликнинг деярли юз фоиз озуқа ери лалмикор майдонлардир. 6.100 гектар ернинг ҳар гектаридан 7,5 центнер ўрнига 12 центнердан дон ҳосили олинди. Нарзулла Суюндиқов, Тўлқин Ғофуров, Норбой Сангиров, Бекмурод Бўронов каби ижарачилар бу кўрсаткични 19 центнерга етказдилар. Ғаллаорол районидаги илғор хўжаликлардан сара уруғ сотиб олинганлиги муваффақиятга эришишнинг муҳим омили бўлди.

Муаммо

Сўнгги йилларда бу ерда деҳқончилик ва боғдорчиликка ҳам катта аҳамият берияпти. Бу йил биринчи марта нўхат, зиғир, ерёнғоқ етиштирилди. 20 гектар ерда боғ барпо этилди. Бу каби юмушлар ишчи ва хизматчилар дастурхонини маъмур этишга хизмат қилмоқда. Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда 1991 йилда 1,5 миллион сўм даромад олиш кўзда тутилмоқда.

Бозор шароитида иқтисодий жиҳатдан заиф хўжаликларнинг кун кўриши мушкул. Жумҳуриятимиз Президенти Ислом Каримовнинг ҳаётбахш фармонлари оғир дамларда меҳнаткашлар қаддини тиклаяпти. Завод раҳбарлари фармон ижросини таъминлаш юзасидан аниқ тадбирларни белгилашган. Ҳозирга қадар 260 хонадонга томорқа учун ер ажратилди. Аҳолига 2 минг тонна сомон тарқатилди. Оилаларга камида 100 килограммдан дон улашилди. Қишлоқларда 2 та тегирмон ишлаб турибди. Жувозхона қурилмоқда.

Ечимини кутаётган муаммолар ҳам етарли. Сўнгги йигирма йил ичида давлат бюджети ҳисобидан ҳеч нарса қурилмади. Хўжалик қаддини ростлагач, иш юришди. Яқинда 50 ўринли туғуруқхона ишга туширилди. Савдо дўкони бунёд этиляпти. Ардоқшон, Учқиз қишлоқларида кинотеатр, сартарошхона, гўшт дўкони қуриш режалаштирилган. Икки мактаб ўқув хоналари кенгайтирилади. Бироқ аҳолини ташвишга солаётган нарса ичимли сув ва табиий газнинг йўқлигидир. Бу ерда 18 та артезиан қудуғи мавжуд. Бахтга қарши уларнинг ҳаммаси кўнгилдагидай ишламайди. Газлаштириш масаласида дастлабки қадам қўйилди. 1 миллион 300 минг сўмлик лойиҳа тайёр.

Ровот қишлоғида 1300 хонадон бор. Шундан атиги 600 киши хўжаликда меҳнат қилади. Қолганлари ишсиз. Ижтимоий меҳнатга жалб этилмаганлар сони 1.173 кишига етди. Сабаби — қишлоқ шаҳардан олисда. Қишлоқ ҳудудида бирорта завод, қурилиш, транспорт ташкилоти йўқ. 400 нафар хотин-қиз Жиззах шаҳридаги фабрикаларга махсус автобусда қатнашади. Бу ерда йилига 5 миллион дона ғишт ишлаб чиқарадиган завод қуриш мўлжалланяпти. Аммо у ҳозирча орзу. Маданий-маиший, тиббий, савдо хизмати ҳақида гапирмаса ҳам бўлади. Азалдан ота-бобомиз отга ишқибоз бўлган. Бу беминнат жонивор билан ер ҳайдаган, дон янчган, юк ташиган. Замон ўзгариб, техникага зўр берилди. Ҳатто шуҳрати кенг ёйилган қорабайирларни ҳам унутиб қўйдик. Ахир қишлоқ юмушларини бажаришда от-арава арзон ва қулай-ку. Эндиликда ҳар бир оиланинг томорқаси бор. Фермер хўжаликлари кўпайиб бормоқда. Агар улар юмушларни от-аравада бажаришса, харажатлари бир неча бор қисқарарди. Қувончлиси шуки, одамлар буни тушуниб етдилар.

— Бизнинг асосий вазифамиз Ўрта Осиё республикаларига уч ёшдан ошган зотли айғирлар етказиб беришдир, — дейди зоотехник Зулфиқор Суюндиқов. — Ўзимиздан ортган отларни аҳолига сотяпмиз. Жумладан, шу йилнинг ўтган ойлари ичида 50 дан ортиқ айғир одам ихтиёрига топширилди.

Таъкидланганидек, қорабайирларнинг наслли зотлари жуда камайиб кетган. Уларни кўпайтиришнинг эса ўзи бўлмайди. Мақсадга эришилмаётганлигининг сабабларидан бири озуқа базасининг ночорлигидир. Буни мазкур завод мисолида ҳам кўрса бўлади. Озуқакорлар Бахмал районида 1.170 гектар лалмикор ерда беда ўстиришади. 100 гектари пичан учун, қолгани уруғликка ажратилган. Шу боис режадаги емишнинг 50 фоизи тайёрланаяпти, холос. Пировард натижада қишли-қировли кунларда қўшни колхоз ва совхозлардан катта маблағ ҳисобига ем-хашак сотиб олинмоқда. Озуқа экинлари майдони 200 гектарга етказилмас экан, йилқичилик ривожланмайди.

Хўжалик ҳозирча Тошкент отчопарига 20 бош от жўнатди. Бироқ тармоқни жадал ривожлантириш, барчага маъқул ва манзур бўладиган йилқиларни кўпайтириш учун бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилиш керак.

О. ҲАМЗАЕВ.

Жарқўрғон районидаги «Социализм» жамоа хўжалигининг 1-сут-товар фермасида 406 қорамол парваришланаяпти. Озуқадан тежаб-тергаб фойдаланилмоқда. Илғорлар тажрибаси, янги иш усуллари амалиётга жорий этилмоқда. Чорвадорларнинг унумли меҳнат қилиб, яхши дам олишлари учун шароит яратилган. Шу боис маҳсулдорлик ошиб бормоқда. Кунига ҳар говмишдан 10—12 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олиняпти.

СУРАТЛАРДА: 1. Мусобақа пешқадами И. Ражапова. 2. Қишловни кўнгилдагидек ўтказишга муносиб ҳисса қўшаётган омилкор чорвадор Т. Қамбаров. 3. Озуқа тарқатилмоқда.

Е. ХЎЖАМБЕРДИЕВ олган суратлар.

Она-табиатга хиёнат

Ҳар тонг ёстиғимдан бош узарканман, тану жонимнинг соғлигига, юртимнинг тотувлигию узоқ яқинларимнинг тинч эканлигига шукроналар айтаман. Бир пиёла чой устида бугунги қувончли ташвишларимни режалаштириб, қайноқ ҳаёт остонасига қадам қўяман...

Кўча тўла одамлар... Кимдир ўз хизматхонасига елса, бошқа бировлар тунги ишдан қайтади, бошқаси меҳмонлар дастурхонини тўлдирмоқ илинжида бозорга чопади. Машҳур римлик адиб Луйий Анней: «Ҳеч ким умри қисқа бўлиб туғилмайди, уни ўзимиз қисқартирамиз: умримиз тугал, аммо уни биз елга совурамиз...» деганди. Умр бизга уни сўнгги дақиқаларга қадар мардона ҳимоя қилишга берилган... Ҳақ гап. Чиндан ҳам бугун беморлар ҳақида қайғурилмоқда. Бевақт ҳаётдан кўз юмаётганлар тақдирига ачинаяпмиз. Қабртошларга битилган сатрлар юракларимизга қанчалар оғриқ улашмасин, чидаяпмиз. Тириклар ҳаққи-ҳурмати, яшаш лозимлигини қабр қучиб афғон ютаётган яқинларимизга англатаяпмиз.

ДАЛИЛЛАР: Фарғона шаҳрида йилига 236 минг тонна заҳарли модда ҳавога чиқарилаяпти. Қиргули районида эса бир йилда 10 минг тоннадан зиёд ана шундай модда аҳолини заҳарлаётир. Унинг 90 фоиздан ортиғини ана шу ҳудудда кечаю кундуз тиним билмай ишлаётган корхоналар чиқармоқда.

Ю. В. Данченко раҳбарлик қилаётган Фарғона «Нефтеоргсинтез» ишлаб чиқариш бирлашмасининг нефтни қайта ишлаш заводи бу борада «карвонбошилик» қилаётир.

Табиат ва инсон... Она табиат бошига тушган кўргуликлар эвазига бугун ана шу фалокатларга йўл қўйганларнинг фарзандлари, узоқ-яқинлари жабрланмоқдалар. Вилоятдаги «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмаси (директор М. Г. Кутуев) раҳбарлари вазиятни кўра-била туриб лоқайдликка йўл қўймоқдалар. Марказга бўйсунувчи мазкур корхона СССР Вазирлар Кенгашининг азот кислотаси ва аммиак селитраси ишлаб чиқарувчи маънавий эскирган, амалда умрини яшаб бўлган корхоналар ўрнига янгисини қуриш ва ҳаракатга келтириш ҳақидаги 467-рақамли қарорига зид тарзда иш юритиб ҳудуд ҳавосини заҳарламоқда. Бирлашма раҳбарлари 1988 йилда бажарилиши лозим бўлган топшириққа эътибор қилмадилар. 1990 йилда ана шундай янгилашлар учун давлат ҳисобидан икки миллион сўм маблағ ажратилганди. Афсуски, унинг ярми ҳам ўзлаштирилмади.

Бирлашма ихтиёридаги корхоналар Фарғона аҳолиси фойдаланаётган Жанубий Фарғона каналига йилига 8 миллион 44 минг кубометр ифлосланган чиқинди сув ташлаётир. Ифлосланган сув таркибида нефть чиқиндилари миқдори йўл қўйиладиган даражадан 80 марта, аммоний моддаси 8 марта, нитрат моддаси эса 20 марта ортиқдир.

Тоза сув муҳофазаси йўлида 1990 йилнинг биринчи ярмида жами 1 миллион 645 минг сўмлик иш режалаштирилган бўлса-да, амалда 968 минг сўмлик иш бажарилди, холос.

— «Азот» бирлашмаси ишга туширилгандан бери ифлос чиқиндиларни йиғиш иншооти Бешолиш сойи бошланадиган ерга жойлашган, — деб ёзади журналист А. Абдуманнопов. — Мазкур иншоот суюқлик сизиб чиқишини бартараф этувчи мосламага эга эмас. Бугунга келиб иншоот чиқиндилар билан батамом тўлди. Ифлосланган суюқликнинг сизиб чиқиш миқдори ортди. Оқибатда улар ер ости сувларини заҳарлаётир. Тошлоқ райони ҳудудида жойлашган Бешолиш субхонасининг бешала қувури ҳам ишдан чиққан...

Ҳа, бугунги кунда Тошлоқ райони заҳматкашлари ифлос чиқиндили сувни истеъмол қилаётирлар. Бунинг касофатида болалари бемор, аёллари касалманд Тошлоқ бугун кўмакка муҳтож... Хўш, уларга ким нажот қўлини чўзаркин? Район, вилоят раҳбарлари имконият даражасида иш юритмоқдалар. Буни инкор этиб бўлмайди. Олий даражадаги йиғинларда халқ ноиблари бу ҳақда куйиниб сўзлаётирлар...

ОҚИБАТИ: Тошлоқ районида 2400 бола тиббий кўрикдан ўтказилганда уларнинг 23 нафари ошқозон-ичак касаллигига чалингани аниқланди. Шунингдек, ўсма касаллигига йўлиққанлар—18, қон ва қон ишлаб чиқарувчи аъзолари касаллиги—401, асаб касаллиги—311, эшитиш органлари касалланганлар —104, нафас олиш йўллари касаллиги — 310, нуқсонли болалар — 225 та эканлиги аниқланган.

Хўш, бундай иллатлар илдизи кимнинг қўлида ўзи? Фарғона фуран бирикмалари заводи директори—А. Прятка, кимёвий толалар заводи директори — В. Чумаченко, Фарғона иссиқлик электр марказининг директори — ўртоқ А. Лившицлар мазкур саволга жавоб қайтариш шарт эмас, деган хаёлдалар. Иссиқлик электр марказида ёқилғи сифатида табиий газ, мазут ва кўмирдан фойдаланилади. Корхона ҳар йили ҳавога 586 минг кубометр ифлос чиқинди чиқараётир. Улар таркибида нефть қолдиқлари йўл қўйилиши мумкин бўлган даражадан 44 маротаба ортиқдир.

Мутахассисларнинг таъкидлашларича, 1964-75 йилларда қазилган қудуқлардаги обиҳаётнинг зарарли минераллашуви бугунга келиб 1,4—1,7 марта, сув қаттиқлиги эса бир ярим баравар ортган.

Қиргулидаги саноат корхоналарига яқин жойлашган «Ленинград», «Оқ олтин», А. Навоий номли жамоа хўжаликлари аҳолиси бугун ана шундай касофат қурбонлари бўлишаётир. Айниқса, «Оқ олтин» жамоа хўжалиги ҳудудидаги қудуқлар чуқурлиги 100 метрга яқин бўлгани учун ҳам улардан фойдаланаётган кишилар кўпроқ заҳарланмоқдалар. Мазкур масала халқ депутатлари Тошлоқ район Советида атрофлича муҳокама қилинди. Кейинроқ Республика Олий Кенгашининг Экология ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш масалалари қўмитаси шу хусусда махсус қарор қабул қилди. Аҳоли бундай тадбирлар натижаларига умид кўзи билан қараганди. Афсуски, Қиргули саноат корхоналарида айни кунларда ҳам комитет қарорини амалга ошириш юзасидан етарлича иш олиб борилаётир, деб бўлмайди. ФНПЗ заводи бўйича 1990 йилда ер ости суви ифлосланишининг олдини олиш учун 2 миллион 296 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилиши лозим эди. Аммо тадбир учун бор йўғи 1 миллион 521 минг сўм сарфланди, холос.

«Азот» ишлаб чиқариш бирлашмаси раҳбарияти эса атмосфера ҳавосини тозалаш учун 6 млн. 679 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажариш ўрнига атиги 1.286 минг сўм сарфлади. Оқибатда 5.690 ўрнига 9604,9 тонна ифлос чиқинди ҳавога чиқарилган. Яъни, белгиланганидан 3934 тонна ортиқ. ФНПЗда эса 27830 тонна ўрнига 38669,91 тонна заҳри қотил кишилар нафас олаётган тоза ҳавога қўшиб юборилган. Бу эса меъёрдагидан 11 минг тонна зиёддир.

Яқинда Бухородаги тарихий ёдгорликларни таъмирлаш учун Ҳиндистондан махсус меъморлар гуруҳи таклиф этилганини эшитиб қолдим. Орадан кўп ўтмай хорижлик усталар маҳаллий аҳоли истеъмол қилаётган сувни қоришмаларга қўшишдан бош тортганликларини айтишганда аввалига ҳайрон бўлгандим. Аниқланишича, сувда кимёвий дорилар меъёридан ортиқ бўлиб, қоришма сифатини бузиши мумкин экан...

Биз Жанубий Фарғона каналига минглаб тонна ифлос модда қўшилаётганини кўрдик. Тоза ҳавони булғаётган улкан корхоналар мўриларига термулиб афсусландик. Далилга эътибор беринг: Фарғона иссиқлик электр маркази бир йилда тоза ҳавога 24.528 тонна ифлос чиқинди чиқариши мумкин бўлгани ҳолда керагидан 17.345 тонна ортиқ «маҳсулот» чиқарган. Шу ўринда ўқувчида ҳақли савол туғилиши мумкин. Нима учун завод 24.528 тонналик чиқиндини ташқарига чиқариши мумкин дея қабул қилинмоқда? Нима учун одамлар—гўдаклару аёллар, кекса онахонлару қария отахонларимиз нафас олаётган ҳавога шунча заҳар ташлаш мумкин дейилмоқда? Бу саволга ким жавоб беради? Республика Олий Кенгашининг Экология ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш масалалари комитетининг 1990 йил 24 ноябрдаги қарорига нега зид тарзда иш кўрилаяпти?

Яна бир гап. Ўзбекистон ССР Жиноят кодексининг 215-моддасида шундай сатрларга кўзингиз тушади: Дарёлар, кўллар ва бошқа ҳовузлар ҳамда сув манбаларини саноат ва коммунал корхоналаридан чиқадиган тозаланмаган, зарарсизлантирилмаган оқава сувлар, чиқинди ёки чиқитлар билан ифлослантириш натижасида кишилар соғлигига ёки қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига зарар етказилса, ёхуд зарар етказилиши... аниқ бўлса, ўша ҳаракатлар оғир оқибатларга олиб келса икки йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш ёки бир йилгача муддатга аҳлоқ тузатиш иши билан ёхуд уч юз сўмгача жарима солиш билан жазоланади, дейилади. Кўриниб турибдики, қонунларимизнинг ўзи ҳам лоқайд раҳбарларни сергак қилиш, масъулиятга чорлаш даражасида эмас. Аммо нима бўлганда ҳам бугун Фарғона вилоятида ана шу қонунлар ҳам топталмоқда. Уларга сурбетларча эътиборсизлик қилинмоқда.

Ўзбекистон Республикаси бугун мустақил ҳуқуқий давлат пойдеворига дастлабки ғиштларини қўяётган экан, бундай ғайриқонуний ҳаракатларга қарши жиддий чоралар кўрилиши шарт.

Бугун Фарғона халқининг қуруқ ваъдаларга инонмай қўйгани рост. Ўтган йиллардаги фожиалардан сўнг бу юрт остонасига кимлар қадам қўймади. Ваъдалар берилди. Кўнгилларга таскин улашилди. Ижтимоий муаммоларни бартараф этиш учун жойларда кичик-кичик корхоналар, табиатга, атроф муҳитига, кишилар саломатлигига зарар етказмайдиган, ишсизликка барҳам бергувчи фабрикалар қурилиши режалаштирилди. Собиқ Марказ минглар эмас, миллионларни ваъда қилди. Қани улар? Алданган халқни энди ишонтириш, эртанги кунига умид билан қаратиш оғир кечаётир. Минг шукурки, халққа ер берилди. Оз бўлса-да эркинликлар яратилди. Деҳқон мустақилликни ҳис эта бошлади. Ҳақиқатни инкор этиш бугунги кун талаби доираларига кирмайди. Фарғоналиклар эрталаридан, ўғил-қизлари тақдиридан хавотирланаётганликлари ҳам аччиқ ҳақиқат. Ўн иккинчи чақириқ Республика Олий Кенгашининг саккизинчи сессиясида депутатлар Тошлоқ районини экологик хавфли минтақа, деб эълон қилдилар.

Беморни даволашдан кўра касалликнинг олдини олган маъқул, дейди доно халқимиз. Хўш, водийнинг бемор танасига ким биринчи бўлиб малҳам қўяркин? Унинг гўзал масканларини, сўлим оромгоҳларию мевага ғарқ тўлгувчи боғу-роғларини ким асраб қолади?

Ўтган йили Янги Қўқон кимё заводининг кенгайтирилишига барҳам берилди. Бу айни пайтда халқнинг, ошкораликнинг ютуғи бўлди. Ҳақли савол туғилади. Фарғонадаги «Нефтеоргсинтез», «Азот», «Карбомид» ва Қўқон кимё заводларини тартибга солиш қийинми?

Халқ талаби — ҳақ талаб. Тошлоқда, бир анжуманда тилга олинган далилни келтирмоқчиман. «Ленинград» жамоа хўжалигида ишлаб чиқарилган пахта ҳосилдорлиги сўнгги 3 йил мобайнида 2384 тоннага камайган. Боғлар қуриётганини, Заркент қишлоғи аҳолисининг соғлиги кун сайин ёмонлашаётганини, шифохоналарга мурожаат қилаётганлар сони тобора ортиб бораётганини яна бир карра тилга олиш зарур. Аксинча, ҳодисаларга сукут назари билан қараш, томошабин бўлиб туриш гуноҳи азимдир.

М. АБДУРАҲМОНОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ХОРАЗМ ХУШХАБАРЛАРИ

К. Маркс жамоа хўжалигида (Урганч тумани) Ўткир Султонмуродов бошчилигида 8 кишидан иборат мебель цехи ишга туширилди. Цехга Иркутскдан 100 минг сўмлик асбоб-ускуналар ва дастлабки 100 минг сўмлик ёғоч, фанер, тахта олинди.

Эндиликда хўжалик меҳнат аҳли талабларига мувофиқ цехда замонавий жиҳозлар— курсилар, кресло, диван, каравот, шкаф, буфет ва бошқа буюмлар ясала бошланди.

* * *

Янгнариқ пахта тозалаш заводидан чиқадиган чигитнинг маълум қисми келажакда «Коммунизм» жамоа хўжалигида барпо этилаётган, лойиҳа-смета қиймати 5 миллион сўм бўлган ёғ-совун заводида қайта ишланади. Бу йил заводда 1 миллион сўмлик қурилиш ишлари адо этилади. У келаси йил ишга туширилади. Заводни бунёд этишда хўжаликнинг 80 кишилик Омон Жуманиёзов бошлиқ қурилиш бригадаси, 291- ва 298-махсус механизациялашган кўчма колонналарининг Бозорбой Раззоқов, Рустам Отажонов бошчилигидаги бинокорлари меҳнат қилаётир.

* * *

Бу йил Хива районидаги Фрунзе номли жамоа хўжалигида бир гектар майдонда кунжут етиштирилди. Натижада хўжаликда жувозхона ташкил этилди. Унда Ражаббой ака Хўжаев ва унинг қизлари Нигора ва Наргиза Хўжаевалар меҳнат қилишаётир. Цехда 14 тонна кунжут мойи тайёрланиб, савдога чиқарилди. Бу ерда ташкил топган Ҳайитбой Юсупов бошчилигидаги 5 кишилик кулолчилик цехида 9 ойда 27 минг сўмлик бадия, кўза, куви, лаганча, коса, гулдон ва бошқа кулолчилик буюмлари ишланиб, савдога чиқарилди. Буюмлар харидорларга манзур бўлаётир. Кулоллардан Фароғат Жуманиёзова, Қувондиқ Арназаров, Шуҳрат Вансовлар меҳнатсеварлиги билан ҳурмат қозонишмоқда. Цехда йил охиригача яна 10 минг сўмлик маҳсулот ишланади.

* * *

Шу йил март ойида Хонқа районидаги молларни бўрдоқига боқиш хўжалиги қошида Саидназар Ражапов директорлигида 40 ишчиси бўлган «Хонқабод» кичик корхонаси ишга туширилган эди.

Дастлаб ишчи-хизматчилардан 10 фоиз фойдаси билан қайтариб бериш шартига кўра 29 минг сўм йиғилди, 23 та «Сибирь» маркали тўқув ва тикув машиналари, 2 та гиламчилик дастгоҳи, 3 та тугма ишлаш қурилмаси олинди. Цехда тайёрланаётган жун, пахта ва сунъий пайпоқлар, кийим-кечаклар, 10 хилдаги тугма ва гиламларни савдода севиб харид қилмоқдалар.

О. СОТЛИҚОВ.

ИНОҚ ЖАМОА

Шофиркон ноҳияси босмахонасида аҳил, меҳр-оқибатли кишилар ишлашади. Корхона 1963 йилда ташкил этилган бўлиб, биринчи кундан бери унга Наим Муродов директорлик қилмоқда.

Корхонанинг ўз ёрдамчи хўжалиги бор. Шу боис ишчи-хизматчиларга тушликда бепул сут-қатиқ ва овқат берилмоқда. Бу ерда иш шароитини яхшилаш доимо эътиборда. Цехлар топ-тоза, деразаларга оппоқ ҳарир пардалар тутилган. Бир ёнда ҳаммом бор. Хотин-қизлар ва эркаклар учун алоҳида дам олиш хоналари мавжуд. Ишчилар дам олиш вақтларида шахмат-шашка, бильярд ўйнашади, кутубхонада эса рўзнома ва ойномалар ўқишади.

Босмахона ходимлари ҳар йили жумҳуриятимиз шаҳарларига, шунингдек, хорижий мамлакатларга саёҳатларга боришмоқда. Яқинда улардан бир гуруҳи Хоразм, Шаҳрисабз, Самарқанд, Хўжанд шаҳарларига, бошқалари Олмония, Булғория каби хорижий мамлакатларга саёҳатга боришди. Бу ишларга босмахона маъмурияти бош-қош. Яхши дам, меҳнатга ҳамдам. Корхона олдига қўйган режани ҳар йили ортиғи билан адо этмоқда. 1991 йилнинг саккиз ойида 96 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш режалаштирилган эди. Бу 119 минг сўмлик қилиб адо этилди. Белгиланган 17.000 сўм ўрнига 22.900 сўм фойда олинди. Бу режадаги иш 136 фоиз бажарилди, деган сўз.

Жамоа ютуқларида босма цехи ишчилари Маҳмуд Орипов, Мақсуд Қаҳҳоров, ҳарф териш цехи ишчилари Жўрабой Ҳамидов, Рўзибой Сафаров, муқовалаш цехи ишчилари Чиннихон Саидова, Сайёра Шариповаларнинг ҳиссалари катта.

Босмахона директори Наим Муродовнинг ишбилармонлиги туфайли муаммолар ўз вақтида ҳал этилмоқда. «Шофирқон ҳақиқати» рўзномаси, ташкилот ва фуқароларнинг буюртмалари ўз муддатида чоп этилмоқда.

Икром ҚОБИЛ ўғли.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

АНИҚ ТАСВИР

ТОКИО. (ТАСС мухбири Вадим Егоров). Японияндаги Эн-Эйч-Кей радиоэшиттириш корпорацияси бугундан бошлаб жаҳонда биринчи бўлиб, жуда аниқ тасвирли телевидение учун телевизион кўрсатувларни ҳар куни кўрсата бошлайди. Жуда аниқ тасвирли телевидение хонаки телевизорлар экранидаги «манзаралар»нинг аъло сифатли бўлишини таъминлайди, бу эса мутахассисларга янги тизимни жорий этишни телевидениенинг қайта туғилиши дейишларига асос беради.

Улар кейинги йигирма йил мобайнида катта сармоя сарфлаб, Ғарбий Европани, боз устига Америка Қўшма Штатларини муайян даражада орқада қолдириб кетишга муваффақ бўлишди. Ғарбий Европа ва АҚШ ўзларининг жуда аниқ тасвирли телевидениеларини тажрибадан ўтказиб, ўз ишларини пишиқлаштириш босқичидан ўтишмоқда, холос.

Ҳозирги вақтда Япония бозори жуда аниқ тасвирли янги телеприёмникларнинг дастлабки нусхалари билан тўлдирилмоқда, уларни фақат бой кишиларгина сотиб олишлари мумкин. Чунки телевизорларнинг нархи 4 миллион иена (30 минг доллар)га яқин туради. Шу сабабли улардан ҳозир асосан музейлар, маданий марказлар сингари жамоат биноларида ёки халқаро анжуманларда фойдаланилмоқда. Айни вақтда мутахассислар бу телеприёмникларнинг нархини яқин йиллар ичида 1 миллион иенагача арзонлаштиришни мўлжаллашмоқда, бу эса улардан оммавий равишда фойдаланиш учун йўл очади.

ВЬЕТНАМДАГИ ҲУҚУҚБУЗАРЛАР

ХАНОЙ. (ТАСС мухбири Александр Денисович). Вьетнам вазирлар кенгаши раисининг жиноятчиликка қарши кенг кураш олиб бориш тўғрисидаги фармонини бажариш юзасидан икки йил ичида Вьетнам пойтахтининг ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари давлат хавфсизлигини кўпоришда айбланган 40 кишининг иши юзасидан суд ўтказдилар, учта реакцион гуруҳни тугатдилар, социалистик тузумга қарши жосуслик фаолияти билан ва тарғибот-ташвиқот ишлари билан шуғулланган хорижлик уч фуқарони қўлга олдилар. Айни вақтда контрабанда ва порага сотилиш билан боғлиқ бир мингтадан кўпроқ ҳодисанинг олди олинди, 2,3 мингга яқин иқтисодий жиноятчи ушланди, давлатга 21,9 миллиард донг қайтариб берилди. Бундан ташқари халқ полицияси 9 минг жиноятчини ҳибсга олди, 170 та ўт очувчи қуролни, 248 та гранатани, қарийб 2,4 минг дона патронни мусодара қилди. Вьетнам пойтахти халқ полициясси кучлари бош қўмондонининг ўринбосари полковник Нгуен Дионг «Ханой Мой» рўзномасининг мухбири билан суҳбатда ана шу рақамларни келтирди.

У кўрилаётган чора-тадбирларга қарамай порага сотилиш ва контрабанда ҳодисалари, турли ҳуқуқ-тартибот бузилишига доир ҳаракатлар кўпайиб бораётганини қайд этди.

● БУХОРО. Дилбар Латипова ёшларга маърифат тарқатувчи зиёкор. У Файзулла Хўжаев районидаги Сергей Лазо номидаги 26-мактаб кутубхонасида ишлайди. 5 мингга яқин бадиий китоб ва дарсликларга эга бўлган зиё маскани ҳамиша ўқувчилар билан гавжум. Бу ерда тез-тез китобхонлар конференцияси, адабий кечалар, қизиқарли суҳбатлар уюштирилади.

СУРАТДА: кутубхона мудираси Д. Латипова ўқувчилар билан суҳбатда.

Ҳ. ҚУРБОНОВ олган сурат.

ДАЛАДА ТЎЙ

Хазонрезги бошланган кунлар. Гарчи пахта топшириш режаси ошиб-тошиб кетган бўлса ҳам терим давом этяпти. Лекин пайкалларда, дала шийпонларида аввалги гавжумлик йўқ. Пешиндан кейиноқ ҳориқан қуёш уфққа ёнбошлаб олади.

Ана шундай кунларнинг бирида гузарда автобусдан тушдиму Кулла-Булоқбоши йўли бўйлаб уйимизга яёв жўнадим. Мендан анчагина нарида бир гуруҳ одамлар кенг асфальт йўлни тўлдириб оҳиста боришяпти. «Тинчликмикан», ўйлайман ўзимча. Улар бирдан қаҳқаҳа уришади. Демак, тинчлик. Улар билан тобора оралиғимиз қисқариб бораяпти. Ҳаммаси ҳамқишлоқларим. Идора ходимлари, бригада бошлиқлари, механизаторлар, ўқитувчилар, врачлар. Кенжатой ва Орифжон акалар йўлнинг четроғида боришяпти. Гаплари бир-бирига тўғри келади. Олдинроқда Саиджон билан Ҳакимжон. Орқароқда адабиёт муаллими Одилжон, шифокор Набижон. Кенжатой ака орқасига бир ўгирилди-ю, қўлини силтаб менга оҳиста хитоб қилди:

— Тезроқ юринг! Меҳмонга борамиз!

— Қанақа меҳмон? — таажжубланаман.

— Тўхтасин ака Қодиров шийпонда тўй қиляпти. Олтмишга кирдилар.

Қизғин гурунг, ҳазил-мутойиба билан қишлоқдан чиқиб, дала шийпонига етиб келганимизни ҳам сезмай қолдик. Шийпон олдидаги сайхонликда қатор чорпоялар. Қишлоқ қарияларининг юзларидан нур таралиб ўтиришибди. Бораверишдаги столлар ноз-неъматларга тўла. Барваста, лекин келишган қад-қоматли Тўхтасин акага қора силон тўн қуйиб қўйгандай. Кўк шоҳи чорси унинг салобатига салобат қўшган. Қорамағиз юзи, қалин мўйлаби сираям олтмишга кирган кишини эслатмайди. Қаршимизда Алпомишдай девқур паҳлавон тургандек. У кўприк четида меҳмонларга қучоқ очиб, «хуш келибсизлар» дея такрорлайди. Яқинлашганимизда Орифжон ака орқага ўгирилди-да, баланд овозда деди:

— Ҳаммамиз жўр бўлиб «Тўйлар муборак»ни бир олмаймизми?

— Шумлик қима, бола! — Тўхтасин ака шошиб жавоб қилди.

Ҳамма Тўхтасин акани бирма-бир бағрига босиб чиқди.

— Кегиллар боллар, кегиллар! Қани, дастурхонга ўтгиллар, — дея Тўхтасин ака бизни бирма-бир столларга таклиф қиларди. Очиғини айтсам бунақанги самимий, бағри очиқ, ҳалол, пок, дилидагини яширмай тилига чиқарувчи, содда, меҳнаткаш, заҳматкаш одамни кам учратганман. Шунча йил меҳнат қилиб, ишларини рўкач қилганини биров эшитмаган. Кимнингдир дилига озор берганини ҳам ҳеч ким эслай олмайди. Тўхтасин ака шунақа одам.

Асакалик хонандаю созандалар даврага файз бағишлайди. Сеҳрли наволар дала бўйлаб қанот қоқади. Қўшиқлар куйларга, куйлар эса дил сўзларига уланиб кетади. Девзира гуручдан дамланган паловнинг ҳиди даврадагилар иштаҳасини қитиқлайди.

Мен негадир хаёл оғушидаман. Шунча тиришаман-у фикримни бир жойга жамлай олмайман. Ёпирай, йиллар шунчалик шитоб ўтиб кетдими? Тўхтасин ака ростдан ҳам 60 ёшга тўлиб қолдими? Шу ёшнинг 50 йили мана шу далаларда ўтдими? Бугун у оқсоқолга айланиб қадрдон даласи билан хайрхўшлашяптими? 60 ёшлик тўйини хонадонида эмас, умри кечган, йигирма йилдан зиёд бригадирлик қилган шу дала шийпонида ўтказаётганида ҳам чуқур бир рамзий маъно бордай. Дала одамида, кўнгли бўлмаган. Даласини, ҳамиша гавжум шу шийпонини бир хурсанд қилмоқчи, унга таъзим этмоқчи, ташаккурини айтмоқчимикан.

Мен негадир ўйлар чангалидан чиқиб кетолмаяпман. Ана, қишлоғимизнинг энг нуронийларидан бири, уруш ва меҳнат фахрийси Аҳмаджон ота Гадоев у ҳақда тўлиб-тошиб гапирди. Ана, қўлларини оқ фотиҳага кўтарди. Умрининг янада зиёда бўлишини, ўғил-қизларининг роҳатини кўришини тилади. Ойбек номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Шомирза Тўланов сарупо кийдирмоқда. Улуғбек номли жамоа хўжалиги раиси Нусрат Домбоев қутлаётир. Ана, халқ депутатлари район Кенгаши раисининг муовини Тўхтасин Мирзаев, бундан бир неча йил муқаддам шу жамоа хўжалигига қайноқ қалб билан етакчилик қилган Набижон Абдуллаев Тўхтасин аканинг камтарин меҳнатини жўшқинлик билан таърифлашмоқда, совға-саломлар топширишмоқда. Набижоннинг қайноқлиги яна жунбушга келди, қўлларини кўтариб даврага кирди. Адабиёт муаллими Одилжон Олимов табрик каломини суюкли шоиримиз Эркин Воҳидов сатрлари билан бошлайди:

Умидларда ҳаёт қадар
теранлик бор,
Кўнгилларда сабот қадар
теранлик бор.
Теранликни қидирмадим
уммонлардан,
Инсонлардан топдим уни,
инсонлардан.

Топиб айтди. Тўхтасин ака ана шунақа теранлик тимсоли. Унинг қалбидагина эмас, бутун меҳнатида, босиб ўтган 60 йиллик умр йўлларида ана шу теранлик бор. У шунча йил бригадирлик қилибди-ю, бирор марта план тўлмади, дейишни ор билибди-я. Йўқ, бу шуҳрат учун эмас. Режа тўлса аъзоларимнинг қўли пул кўрармикан деб ўйлаган, холос. Камина ҳам бир калима сўз айтмоқчи эдим-у, журъат этолмадим. Ўйламанг тағин, Тўхтасин аканинг салобати босибди, деб. Йўқ, мени ўзга сабаб тўхтатди. Оддий бир деҳқоннинг дала шийпонидаги тўйи бутун қишлоқнинг, жамоа хўжалигининг, Булоқбоши районининг байрамига ўхшаб кетди. Ҳалоллик одамни ана шундай ардоқлайди.

Мен ҳамон даврани куватаяпман. Микрофон қутлов, куй, қўшиққа қанот бағишлаб турибди. Ана бу даврадагиларни қаранг. Ҳаммаси аёллар. Бозорбошининг, Катта кўчанинг ораста аёллари — оналар, келинлар, гўзаллик талашган қизлар. Меҳрни қарангки, ҳаммалари баҳоли қудрат ўз дастурхонлари билан келишибди. Олтин тўйининг далада нишонланишини биринчи кўраётган бўлсам, қишлоқларда ўтказилаётган юбилей тантаналарида қишлоқ аёлларининг оммавий қатнашаётганликларини ҳам илк бор кўриб турибман.

Давра тўрида оқ рўмолли момолар ўтиришибди. Қаранг, улар бу даврага қанчалар файз киритишибди. Кўплар сезишмаяпти. Момоларга ҳам сўз бериш керак эди. Уларга сўз берилмасаям дилида боласи тенги Тўхтасин акага оппоқ тилакларини тўкиб солишяпти. Умрингиз узун бўлсин моможонгинам! Бригадир ўғлингизни қутлагани далага келибсизда. Қаранг, бу одам ҳақида ҳамма-ҳамма гапиргиси келаётир. Мана бу дала шийпони, мана бу қадрдон далалар, мана бу тинимсиз ариқ, кўприк, мана бу боғчадаги жужуқчалар ҳам гапирмоқчи. Келинг, биздан кўра ана шу эртадан-кечгача бирга бўлганлар гапира қолсин. Улар борини, ростини гапиришади.

Ўббў, Тўхтасин ака-ей, ўша куни ҳаяжонланганингиздан сезмадингиз. Сиз ҳақиқий деҳқонлигингизни кўрсатдингиз. Шу далада, шу ерда бирга заҳмат чеккан кишиларга ўзингизнинг беқиёс меҳр-муҳаббатингизни намоён этдингиз. Бу тантанани бошқаларга ўхшаб хонадонингизда қилсангиз ҳам бўлар эди-ю, лекин сиз буни истамадингиз. Рости, ўзингиз пайқадингизми, ўша куни назаримда далалар уйғониб кетди, бизга — қадоқ қўл деҳқонга таъзим бажо келтирди. Бутун қишлоқ сизни олқишлади. Энди сизга Тўхтасин ака, деб мурожаат қилсак мос эмасдай эшитиляпти. Тўхтасин ота Қодиров, десак жаранглаётир. 60 ёшингиз қутлуғ бўлсин, Тўхтасин ота!

А. ҚОРАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

РАВОН ЙЎЛ

Нарпай районидаги Абу Али ибн Сино номли колхознинг барча қишлоқларидаги йўлларга асфальт ётқизилди. «2-Узагротрансспецстрой» трестининг 407-кўчма механизациялашган колоннаси бунёдкорлари улар учун 15 километрлик йўл қуриб бердилар.

Колхоз ташкил бўлганига ҳали бир йил ҳам тўлгани йўқ. У яқиндагина «Правда» колхозидан ажралиб чиққан эди. Лекин дастлабки кунданоқ янги хўжалик бошқаруви меҳнаткашларнинг иш ва турмуш шароитларини яхшилашга асосий эътибор бермоқда.

Анча ишлар қилиб қўйилди. 2,5 километр узунликдаги сув қувури фойдаланишга топширилди. Газ тармоқлари қурилиши ниҳоясига етказилмоқда. Янги йилда қишлоқ аҳолисининг хонадонларида «зангори олов» ёна бошлайди. Бу эса ўзига хос янги йил совғаси бўлади.

Хўжалик қишлоқларида кўплаб ҳовли тўйлари ўтказилди.

(ЎзТАГ).

Гулқайчи

«ОЙИМ»НИНГ ДАРДУ ҲАСРАТИ

Деҳқон бува белбоғини маҳкам боғлаб, Андижон сафарини ихтиёр этди. Ният вилоят пахтакорларини бу йилги меҳнат ғалабалари билан қутлаш бўлса, яна йил — ўн икки ой далада тер тўкаётган пахтакорларнинг бугунги турмуши билан танишиш эди. Хўш, бугун улар меҳнатларига яраша рағбат кўраяптиларми? Пахтакорларнинг маданий ҳордиқ чиқаришлари учун қандай шарт-шароит яратилган? Деҳқон бува мана шу саволларга ҳам жавоб излаб йўлга чиқдилар. Улар йўл юриб, йўл юрсалар ҳам мўл юриб бир-биридан сўлим, баҳаво қишлоқ ва гузарларни кезиб ниҳоят чарчадилар. Бир пиёла аччиққина чой ичиб, бироз дам олгилари келди. Шунда эсларига «Ойим» қишлоғида жойлашган чойхона тушди. Мазкур чойхона таърифини кўп эшитган, ўзлари ҳам бир неча бор бу ерга ташриф буюрган эдилар. Бугун ҳам «ойим»лик тенгдошлари билан чойхонада мириқиб суҳбатлашиб, бир ошхўрлик қилгилари келибди-ю қишлоққа йўл олдилар. Отахон қишлоқни бир-икки айланиб чиқсалар ҳам чойхонани тополмай хомуш юрган эканлар, биз кўриб қолдик. Нуроний чеҳралари кўзимга иссиқ кўриниб салом бердим. Отахон саломимга алик олгач:

— Болам, бир нарсани сўрасам майлими? — дедилар.

— Бош устига.

— Биласизми, билмайсизми, мана бу рўпарамиздаги темир панжара орқасидаги бинолар ўрнида бир вақтлар катта боғ бўларди. Мана бу биз турган жойдаги чойхона доим гавжум эди, — дедилар олдимиздаги кўп қаватли иморатларни кўрсатиб. — Ўша боғ, чойхона наҳот бузиб ташланибди?

...Отахоннинг саволи мени беихтиёр ёшлик йилларимга етаклади. Синфдошларим билан отахон ҳозиргина эслаган чойхонага чиқиб, кексаларнинг панду насиҳатларини эшитардик. Ўша вақтда қишлоқ меҳнаткашлари дам оладиган истироҳат боғи ва чойхона бугун беному бенишон йўқолди. Ҳозирги қишлоқ бозори ичида жойлашган ва автобус бекатидаги янги қурилган чойхоналар қишлоқ оқсоқоллари талабига жавоб бермайди. Шу боис улар ўша чойхонага чиқмай қўйганлар.

Бир вақтлар қишда ҳам, ёзда ҳам бу боғда районнинг катта сайллари, байрамлари бўлиб ўтарди. Курашларни айтмайсизми? Қўшни районлардан, айниқса Қорасув, Ўзган, Қўрғонтепа, Хўжаобод, Жалолободдан полвонлар келиб беллашардилар. Тамарахоним, Мукаррамахоним, Маъмуржон Узоқов, Жўрахон Султонов, Юсуфжон қизиқлар бу ерда кўп бўлишган.

Бугун бизни ажаблантирадиган нарса бошқа. Шу ерли меҳнаткашлар гўзал ва салқин ўша боғни нега қўлдан чиқариб юборишди. Шундан кейин ҳалига айтилган сайллар ҳам, бу ерда бўладиган аския, кураш, дорбозлик каби миллий томошалар, ўйинлар ҳам ўтмайдиган бўлди.

Қишлоқ Шўроси билан «Ойим» совхози маъмурияти имконият борича баъзи тадбирларни қишлоқнинг у ер-бу ерида ўтказишарди. Энди одамлар 30 километрлаб йўл босиб, Жалолқудуқ райони марказига, ёки Қўрғонтепа, Ўшга, Қорасувга, Ўзган ва Андижонга сайлга борадиган бўлишди. Лекин кексаларчи? Қари онахон, отахонларчи? Машинаси йўқ одамларчи?

Мана беш-олти йилдирки қишлоқлик меҳнаткашлар учун боғ барпо этиш плани ҳам, жойи ҳам белгиланди. Боғ тушадиган ердаги хонадонларнинг баъзиларига бошқа жойдан ҳовли участкалари ҳам берилди. Лекин иш жуда суст бораяпти.

«Ойим» совхози аҳолиси бугун 20 минг нафарга етиб қолди. Буларнинг ярмидан кўпини ёшлар ташкил этади. Лекин совхоз ёшлари учун футбол, волейбол, баскетбол, теннис ўйнайдиган стадион ёки маданий ҳордиқ чиқариш учун замонавий клуб ва кутубхона йўқ. Булар ҳақида ким қайғуради?

Ҳозирги вақтда «ойим»лик ёшларнинг 1000 га яқини иш билан таъминланмаган. Баъзилар атрофдаги Қўрғонтепа, Қорасув, Андижон, Жалолқудуқ, Дардоқ ва бошқа шаҳар ва районларга эрталаб ишга кетиб кечки пайт 30—100 километр йўл босиб қайтадилар. Бу муаммоларни ҳал қилиш учун кичик корхоналар сонини кўпайтирмоқ зарур.

«Ойим» давлат хўжалигидаги бу муаммолар қачон ҳал этиларкан? Кимларнингдир эътиборсизлиги туфайли барбод бўлган сўлим боғ қачон қайта тикланаркан? «Ойим» қишлоғида донғи таралган чойхона қачон яна қад ростларкан? Бу ҳақда давлат хўжалиги раҳбарларидан аниқ жавоб кутамиз.

Т. ТОШЛОНОВ.

МЕҲРГА ЗОР ЖОНИВОРЛАР

Дунёнинг ишлари қизиқ-да. Ҳозирги танг аҳвол ҳамма соҳага таъсир қилаётир. Гапни индаллосидан бошлай қолайлик. Термиз ҳайвонот боғида бўлганмисиз? Билмасангиз билиб қўйинг: бу ерда етти иқлимдан келтирилган ноёб жониворлар, паррандаю-даррандалар парвариш қилинмоқда. Кўпи «Қизил китоб»дан жой олган.

Ҳайвонот боғи эртаю-кеч гавжум. Томошабинларнинг кети узилмайди. Буни тушуниш мумкин. Ахир, қай биримиз беадад ташвишлардан ортиб кўҳна Ҳиндистонга боришга ва у ердаги филларни томоша қилишга имкон топа оламиз? Африка чангалзорларидаги маймун ёки туяқушни, Янги Зеландия оқ айиғини, Канада ёввойи отини, Кўҳитанг қоплонини кўрганда болаларку болалар, катталар ҳам бир олам завқ олишлари табиий. Ер шарининг турли минтақаларидаги тирик мавжудот шу масканда жам бўлгандек. Осмону-фалакка сиғмаган сор лочинлар, йўлбарсу арслонлар, оҳу кўзли кийиклар...

Ҳамроҳим, табиат шайдоси Ҳидирали Эргашевнинг сўзларидан шуларни англадим: Термиз ҳайвонот боғи тирик «экспонат»ларнинг тури, ранг-баранглиги, ноёблиги жиҳатидан жумҳуриятда ягона. У уруш тугаган йили барпо этилган. Қолаверса, Термиз шаҳрининг иқлими турли хил ҳайвонларнинг яшаши ва мослашиши учун жуда қулай. Ичкарига қадам қўямиз. Мана, боғи эрам товуси. Патлари чиройли, оёқлари узун. Буниси маймун. Нариги қафасларда оқ ва қўнғир айиқлар. Инсондан нажот кутгандек мўлтираб боқишади. Шароит ночор. Шунинг учун ҳам ўтган йили иккита филдан биттаси ўлган. Қолган жониворларнинг тақдири ҳам бундан яхши эмас. Ҳайвонот боғи учун қурилаётган янги бино ҳамон чала. Қачон битишини ҳеч ким билмайди.

Ҳозирги кунда бозор иқтисодиёти барча соҳада ўз ҳукмини ўтказаётганлиги сир эмас. Иқтисодий тақчиллик ҳайвонот боғини ҳам четлаб ўтмаган кўринади. Йирик танли йиртқичларни гўшт ва бошқа хил озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш қийин кўчмоқда. Юзга яқин ходимлар мушкулотни бартараф этиш йўлида барча имкониятларни ишга солишаяпти. Лекин истеъмол маҳсулотларининг чўғи кам бўлгандан кейин илож қанча? Яқинда Москва ҳайвонот боғининг директори ойнаи жаҳон орқали томошабинларга мурожаат қилиб, тилсиз жониворларни текинга бўлса ҳам олиб кетиб боқишга даъват этганини эсладим. Бу ҳам бизнинг фожиамиз. Иқтисодий танглик, қимматчилик одамларни не кўйларга солмаяпти. Қаранг, Термиз ҳайвонот боғидан бир неча жониворни, илонларни ўғирлаб кетишибди! Улар орасида цирк артисти Пўлатжон Назаров ўргатаётган ноёб қобилиятли эчки ҳам бор экан. Шунинг учун Пўлатжон илонларни уйида сақлаётганини айтди. Таъмирлаш ишлари тугагандан кейингина бу ерга олиб келмоқчи. Яхшиямки, орамизда шундай жонкуяр кишилар бор! Акс ҳолда...

Ноxуш таассуротлар оғушида директор хонасига йўл олдик. Худойберди Маҳмудовни кўпдан бери биламан. Эски оғайним. Кўпгина хайрли ишлар унинг ташаббуси билан амалга оширилган. Лекин ҳозирги вазиятда булар камлик қилади.

— Кўриб турибсиз, мақтанадиган ҳолда эмасмиз, — деди Х. Маҳмудов уҳ тортиб. — Тасарруфимизда 200 дан зиёд турли хил ҳайвонлар, паррандаю-даррандалар мавжуд. Шундан 25 таси энг ноёб зот. 100 га яқини Ўзбекистоннинг «Қизил китоби»га киритилган. Ҳар куни 500—600 томошабин келади. Шанба, якшанба кунлари бундан ҳам ошади. Муаммолар дейсизми? Қай бирини айтай. Аввало, таъминот масаласи чатоқ. Ташкилотимиз вилоят маданият бошқармасига қарайди. Лекин маблағ, турли ускуналар билан таъминлаш ўлда-жўлда. Ҳар бир ёввойи ҳайвон учун кам деганда 50 квадрат метр жой керак. Бизда эса 5—6 квадратдан ошмайди. Янги бино қурилиши 1985 йилдан бери ичакдек чўзиб келинмоқда. Вилоят агросаноат бошқармасига қарашли қурилиш тресги (бошлиғи Ҳ. Умаров)га мурожаат қилавериб чарчадик. Шу ҳам инсофданми, ахир? Тилсиз жониворларнинг айби нима?!

Худойберди аканинг куйибпишганича бор. Ишга, бурчга муносабат ўзгармас экан, ҳайвонот боғидаги аҳвол танглигича қолаверади. Муқаддас Қуръони каримда «Ер юзидаги барча ҳайвонлар ва қушлар ҳам сизларга ўхшаш умматлардир», дейилган. Бу табиат билан инсоннинг яхлит, бир бутунлигидан шаҳодат беради. Шундай экан, ноёб жониворлардан меҳримизни дариғ тутмаслигимиз, уларни келгуси авлодлар учун сақлаб қолиш чораларини кўришимиз лозим. Вилоятдаги мутасадди ўртоқлар бу хусусда қандай фикрда?

Ғози РАҲМОН.

МАРДНИ ИЗЛАБ...

Совхозимизда 7 миллион сўм сарфланиб катта ҳовуз қурилганди. Унга канал орқали сув келади. Аммо ҳовузда 10 йилдан буён сув турмайди. Ачинарлиси шундаки, қишлоқда яшаб туриб томорқаларимизга бирор нарса эколмаймиз. Экканимиз сувсизликдан қуриб қоляпти.

Қишлоғимизнинг ярмига кран ўрнатилган. Лекин сув йўқ. Шу йил ҳисобидан кранларга фақат 9 май куни сув келди, холос. Балки қишлоқни сув билан узлуксиз таъминлашнинг имкони йўқдир. Асло ундай эмас. Имконият мавжуд. Сабаби битта, у ҳам бўлса хўжалик раҳбарлари халқнинг хоҳиш-истаклари билан ҳисоблашишни исташмайди. Биз бу хўжасизлик туфайли ёз ойларида бир машина сувни 10—15 сўмдан олишга, қиш ойларида тарновлардан тушган сувни ичишга мажбур бўлаяпмиз.

Сув йўқлигидан совхозимиздаги ҳаммом ҳам ишламайди. Бундан ташқари шамол турса ёки қор, ёмғир ёғса қишлоқ хонадонларининг чироғи ўчиб қолади. Айниқса, бу ҳол қиш ойлари кўп такрорланади. Маҳалламизга газ қувурлари ўтказилган. Лекин у ҳам амалдорлар хонадонида ёнмоқда. Ёзаверсак, дард кўп.

Ҳурматли муҳарририят! Эл дардини кимга айтсин? Тинглайдиган мард борми?

Қишлоқ аҳли номидан:
Р. УМАРОВ.

Жиззах вилоятидаги «Партия XXIV съезди» давлат хўжалиги.

ЖОНЛАНИШ

Совхоз аҳли яхши умидда район алоқа бўлими бошлиғи Рустам Рауповни район Кенгашига депутат қилиб сайлаганди. У ҳам сайлангунича кўп ваъдалар берган эди. Ҳатто: «Шу ердан «Москва» билан гаплаштираман, ҳамма хонадонларда радио бўлади», — деб кишиларнинг қўйнини пуч ёнғоққа тўлдирганди».

Бу сатрлар рўзноманинг 1991 йил 24 сентябрь сонида босилган «ВАЪДАЛАР ЁЛҒОН ЭКАН» сарлавҳали мақоладан олинди. Биз мазкур мақолани текшириб, чора кўриш учун халқ депутатлари Қашқадарё вилоят Кенгаши ижроия қўмитасига юборгандик. Яқинда **вилоят Кенгаши ижроқўми ташкилий кенгаши ва кадрлар иши бўлими бошлиғи Н. ҲОЖИҚУЛОВ**дан қуйидаги мазмунда жавоб олдик:

«Мақола халқ депутатлари Косон район Кенгаши раисининг ўринбосари Н. Қулмирзаев ва район алоқа бўлими бошлиғи Р. Рауповлар иштирокида муҳокама қилинди. Мақолада келтирилган фактлар қисман тасдиқланди.

Район Кенгаши депутати Р. Раупов ташаббуси билан Ленин номли совхоз марказида «Радан» маркали 6 каналли аппаратура қурилган. Шунингдек, айни кунларда Косон — Ленин совхози оралиғида қўшимча 2 каналли В—2—2 аппаратурасини ўрнатиш учун иш олиб борилмоқда. Бундан ташқари Ленин совхози марказида 300 номерли, Казакли қишлоғида эса 200 номерли АТС қурилиши ва радиолаштириш учун 816,6 минг сўмлик лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёрланган. Аммо Ленин номли давлат хўжалигида маблағ йўқлиги сабабли лойиҳани 1992 йил қурилиш-монтаж ишлари режасига киритишнинг имкони бўлмаяпти...».

Орадан инсоф кўтарилганда...

С. САЛОҲИДДИНОВ чизган расм.

Муҳаррир
Н. ЁҚУБОВ.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

30 НОЯБРЬ, ШАНБА

● ЎзТВ I

8.00 «Ассалому алайкум».

*

9.00 «Шаҳризоданинг охирги туни». Бадиий фильм («Тожикфильм»).
10.25 «Изланиш».
11.10 «Қизил Яримой шуъласи».
11.40 Бастакор Ғани Холиқов. Эстрада қўшиқлари.
12.20 «Дала юмушлари».
12.50 «Китоб ва ҳаёт».
13.25 «Раиснинг бир куни». Сирдарё вилояти Боёвут ноҳиясидаги Ленин номли жамоа хўжалиги иш фаолиятидан.
13.55 «Тадбиркорлик — муваффақият гарови».
14.05 «Қалдирғоч». Фильм-концерт («Ўзбектелефильм»).
14.35 «Арнасой лавҳалари».
14.45 «Чорвадор фарзанди». Қашқадарё вилояти Муборак ноҳиясидаги «Муборак» давлат хўжалиги меҳнаткашлари ҳақида.

* * *

18.00 «Ҳамма гап шляпада». Мультфильм.
18.15 Ўсмирлар учун. «Тенгдошлар».
19.00 «Ўзбек тилини ўрганамиз».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Шеърият дафтаридан». Маҳмуд Тоиров.
20.05 «Шиша жилоси». Телефильм.
20.20 «Кўнглим ардоғи». Комил Йўлдошев куйлайди.
21.00 «Ҳафтанома».
22.00 Адабий портрет. Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ўлмас Умарбеков.
00.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

9.00 «Савту калом». Адабий-мусиқий кўрсатув.
9.55 «Шифо». Профессор О. Осимий иштирокида бевосита телевизион суҳбат.
10.55 «Дилафруз». Хотин-қизлар учун кўрсатув.
11.55 «Кўзёшлар оролида икковлон». Бадиий фильм.
13.20 Кинопрограмма.

* * *

17.35 «Хўжа Насриддин», «Новвой ва дангаса». Мультфильмлар.
18.00 «Хушдилон». Мактаб ўқувчилари учун кўрсатув.
19.00 «Новости».
19.15 «Туро ман дўст медорам». Мусиқий кўрсатув.
20.00 «Ахбор».
20.20 Дамир Дўстмуҳамедов таваллудининг 50 йиллигига бағишланган ижодий кеча.
21.30 Москва. Информацион программа.
22.05 «Кўзёшлар оролида икковлон». Бадиий фильм.

● МТ

«Орбита IV»

7.00 Ритмик гимнастика.
7.30 Мультфильмлар.
8.00 Ишбилармон кишининг шанба тонги.
9.00 ТСН.
9.15 Тонгги дам олиш кўрсатуви.
9.45 «Мансаб». Менежерлар танлови. 3-тур.
10.40 «Сиз яратган боғ».
11.10 «Мусиқа дўкони».
11.45 «Ҳамдўстлик» видеоканали.
13.00 Режиссёр С. Колосов фильмлари. «Анна Фирлинг босиб ўтган йўллар» («Мосфильм»). 1 ва 2-сериялар.
15.35 ТСН.
15.50 «Пи» белгиси билан».
16.45 «Тхэквондо ва аёллар».
16.55 Эртаклар ва саргузаштлар оламида. «Ажойиб ўрмон». Мультфильм. «Кроатия-фильм» (Югославия) «Фэнтази Форестфилмз» (АҚШ) иштирокида.
18.25 «Ажойиб шаҳар Москов». Телевизион ҳужжатли фильм. 6-фильм.
19.00 Фигурали учиш. Бутуниттифоқ телерадиокомпаниясининг совринн учун халқаро мусобақалар. Кўргазмали чиқишлар. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.
20.00 «Майя ариси». Кўп серияли мультфильм премьераси. 22-серия.
20.25 «Бақувват йигит». Телевизион бадиий фильм премьераси («Лентелефильм»).
21.30 Информацион программа.
22.05 «Кўк конверт».
23.05 Теннис. Дэвис кубоги. Финал. Франция—АҚШ терма командалари. Франциядан кўрсатилади. Танаффус пайтида (00.05) — ТСН (сурдо таржимаси билан).
01.00 «Европа плюс».
02.00 «Ҳаммага—раҳмат...». Телевизион бадиий фильм («Союзтелефильм»).

● МТ

«Дубль IV»

8.30 Эрталабки бадантарбия машқлари.
8.45 «Ревю-Кавказ». Ахборот-публицистик кўрсатув.
9.30 «Малахит қутича». Мультфильм.

*

10.30—13.30
ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

«Онамнинг оқ кўйлаги». К. Тинчурин номли Қозон Давлат драма ва комедия театрининг спектакли.
«Иложсиз нарса бўлмайди». Ногиронлар ҳақида ғамхўрлик.

МУАССИСЛАР: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ, «УЗПЛОДООВОШЧВИНПРОМ» КОНЦЕРНИ, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ, «ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНАЛИСТЛАРИ ЖАМОАСИ.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32 ТЕЛЕФОНЛАР: муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 32-54-44, 33-16-27, 32-54-42. Масъул котиб — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51, 33-54-33. Қайта ишлаш саноати бўлими — 32-54-48. Советлар ва ижтимоий ҳаёт бўлими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими — 32-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими—32-56-30. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 33-54-33, 32-56-37. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54, 32-56-37. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 32-54-49, 32-54-52. Безатиш бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ нашриёт-матбаачилик концерни. 700.000 Тошкент шаҳри. Ленинград кўчаси, 32. Нашр кўрсаткич —64.602, 68.753 нусха чоп этилади. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Босмага топшириш вақти 21.00 Босмага топширилди 20.30 Буюртма — 6286.